

THE BRITISH ESPERANTIST

OFFICIAL ORGAN OF THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (Inc.)

ISSUED ON THE 15TH OF EACH MONTH.

Vol. XIX.—No. 218.

MAY, 1923.

Price 6d.

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (INCORPORATED).

17 HART STREET, LONDON. W.C.1.

Telephone : Museum 617.

Telegrams : "Esperanto, Westcent, London."

Late Hon. President : DR. L. L. ZAMENHOF.

President : JOHN MERCHANT.

Vice-Presidents : J. J. BOUTWOOD, J.P.

WM. HARVEY, I.S.O.

WM. M. PAGE, S.S.C.

Hon. Secretary : CHARLES H. EDMONDS.

Hon. Treasurer : ROBERT ROBERTSON.

Secretary : MONTAGU C. BUTLER, L.R.A.M.

Business Manager : HARRY A. EPTON.

The British Esperanto Association (Incorporated) is a Union of the Esperanto Societies throughout the Empire, and has been established for the following purposes (*inter alia*) :—To promote in every way the spread of the International Auxiliary Language "Esperanto" by—

- Promoting the formation of new local Groups.
- Distributing information and publishing propaganda literature.
- Organising examinations and granting certificates of proficiency.
- Promoting lectures and arranging for loans of collections of literature, correspondence, etc.
- Promoting arrangements for Congresses at home and abroad.

Also to maintain headquarters in London, where all Esperantists may obtain information and assistance in their work.

The Association consists of "Members," "Fellows," "Associates," Affiliated Groups and Federations. The Annual Subscriptions are :—Members, 10s.; Fellows, 21s.; Associates (minimum), 21s.; they can be received for several years in advance if desired. Membership Forms and particulars of Affiliation and Life Membership on application.

Members and Fellows are entitled to receive this journal free.

There are two Examinations of Proficiency: Preliminary and Advanced. Both may be taken by Correspondence. Full particulars of the Examinations will be sent on receipt of stamped addressed envelope.

THE BRITISH ESPERANTIST.

Hon. Editor : F. RICKETT SHELTON.

ABONO.—Abono estas komencebla je iu ajn monato. La prezoj estas : En la Britaj Insuloj, afrankite : por unu jaro, 6 ŝilingoj ; por ses monatoj, 3 ŝilingoj. Eksterlande, afrankite : por unu jaro, 6 ŝilingoj per poŝtmandato (aŭ ĉeko) aŭ 30 stampitaj respondkuponoj ; por ses monatoj, la duono de tiu prezo. Ĉiu membro de la Brita Esperantista Asocio ricevas la gazeton senpage.

Membroj de la Asocio rajtas aboni ekstrajn ekzemplerojn por 1923 po 3 ŝilingoj, afrankite. Membroj kaj Grupoj rajtas aĉeti kvantojn de almenaŭ 6 ekzempleroj de iu kuranta numero po 2 pencoj, kun aldono de sendkosto.

Oni bonvole sendu abonojn al la Sekretario de la Brita Esperantista Asocio, 17, Hart Street, Londono, W.C. 1, Anglujo.

REDAKCIO.—Manuskriptojn k.t.p. oni bonvole sendu al la Redakcio de la *British Esperantist*, ĉe la supra adreso. La Redakcio rezervas la rajton korekti erarojn de stilo, k.t.p. Ordinare oni ne resendas manuskriptojn neuzitajn.

ANONCOJ KAJ REKLAMOJ.—Pri tiu fako oni sin turnu al la Administranto de la B.E.A.

ENHAVO.

	Pago
Redaktora	53
Help	54
Konstanta Reprezentantaro	54
Nürnberg : La 15a Internacia Kongreso	56
Recenzoj	58
Coming Events	59
14th British Esperanto Congress	59
Kroniko	59
Progress Abroad	60
Tra la Gazetaro	61
Tra la Libraro	61
International Conference of Trade and Transport Organisations for the diffusion of a Common Commercial Language	62
B.E.A. Official Notices	68
Fako de Korespondo	68
Morto	68

GROUPS AND SOCIETIES AFFILIATED TO THE B.E.A.

Order of Information.—Group; Secretary; Place of Meeting, Day, and Hour.

* Denotes New Group.

- Aberdeen.**—Miss M. D. Thomson, 6 Orchard Lane.—The Training Centre, Charlotte St., Friday, 2nd and 4th, 8 p.m.
- Accrington.**—H. E. Roberts, 25 Beech St.—A.E.S., Rechabites Hall, Abbey St., Thurs., 8.
- Addlestone (Surrey).**—Mrs. C. M. Bayliss, Ashlet Home School, Addlestone.
- Adelaide (S. Australia).**—W. L. Waterman, 26 Henley St., Torrensvalle, 1st and 3rd Mon., 84 Jerringham St.
- Ashton-under-Lyne.**—W. Carter, 50 Miller St., Hurst.—P.S.A. Inst., Wed., 8.
- Australasian Esp. Association.**—G. Redfern, Box 731, Elizabeth St., P.O., Melbourne.—Komerca Esperanto Klubo, 350 Little Collins St., Mon., 8.
- Banbury.**—Miss Horlock, The Lawn.—The Elms, Mon., 6-7.
- Barrow-in-Furness.**—F. J. Yeomans, 115 Oxford St.—"Corona Cafe," Fri., 8-9.30.
- Barry.**—M. Digby Smith, 9 St. Nicholas Rd.
- Bath.**—E. R. Blackett, 15 Southgate St.—Bernina Cafe, Old Bond St., alt. Wed., 7.30.
- Belfast.**—Miss McCullough, York Chalet, Earlswood Rd.—C.P.A. Assembly Buildings, Howard St., Mon., 7.30.
- Bexhill-on-Sea.**—Miss Ena Taylor, Enalea, Wickham Avenue.
- Birmingham.**—W. Smith, 12 East Pathway, Harborne.—Y.M.C.A. (2nd floor), Dale End, Wed., 6.30-9.30.
- Blackburn.**—Miss M. V. Hewetson, 4, St. Alban's Place.—Friends' Meeting Hc., King St., Wed., 7.45.
- Bolton.**—H. Baxter, 153 Great Moor St.—Vegetarian Restaurant, Newport St.
- Bournemouth.**—Howard Stay, "La Nia," Heatherlea Rd., Southbourne.—Temperance Hall, Haviland Rd., Boscombe, Thurs., 8.15.
- Bradford.**—Geo. Luscombe, 34 Parsonage Rd., W. Bowling.—Friends' Meeting House, Tues., 8.
- Brighton & Hove.**—Ad. Doriencourt, 12 College Gardens.—C/o Miss M. Reeve, 35 Montpelier Crescent, Seven Dials, Tues., 7 to 9.30.
- Bristol.**—J. C. Fox, 76 Ashley Rd.—Folk House, College Green, Fri., 7-9.30.
- Buckhurst Hill (Essex).**—Miss N. A. Stacey, "Woodthorpe."—"Woodthorpe," 2nd Wed.
- Burnley.**—J. Clayton, 48 Athol St.—28, Clifton St., Westgate, open daily.
- Burntisland.**—Miss G. D. W. Scott, c/o Mrs. Todd, Belvidere, Broomhill.—Burntisland H.G. School, Mon., 6.30.
- Cardiff.**—F. S. Gammon, 14 Mohra Place.—19 Paget St.
- Cheltenham.**—W. G. Phipps, "Marston," Langdon Rd.
- Chorley (Lancs.).**—Miss Brindle, 83 Pall Mall.—W.L.A. College, Mon., 7.30 p.m.
- Clitheroe.**—W. Brierley, 1 Brook St.—Market Tea Rooms, Wed., 7.30.
- Coatbridge.**—J. Montgomery, 77 Chapel St., Airdrie.—Y.M.C.A. Institute, Wed., 7.30.
- Coventry.**—Miss C. O. Taylor, "Espero," 36 Stanway Rd., Spencer Park.—Co-operative Assembly Room, West Orchard, Wed., 7.30-9.30.
- Cowdenbeath (Fife).**—Thomas Stevenson, 47 Arthur Place.—Foulford School, Thurs., 7.30.
- Croydon.**—R. K. Hurgen, 32 Friends Rd.—Dennett Hall, Dennett Rd., Croydon, 1st and 3rd Tues, 7.30.
- Darwen.**—B. A. Walsh, 16 Oxford St. Adult School, Monday, 8.
- Deal.**—Herbert Sewell, College Rd. Post Office.
- Doncaster.**—Mr. Moran, 38 Oswin Avenue, Balby.—Trades Institute, North Bridge Rd., Wed., 7.30.
- Dover.**—W. Chitty, Mildura, 51 Park Avenue.
- Droitwich.**—Mr. C. Hanley Jones, Richmond Lodge, 1 Ombersley St.—Same Address, Fri., 7.30.
- Dublin.**—J. J. Siggins, 23 Up. Clonbrassil St.—29 South Anne St. (F.O.R. Room), Tues., 7.30.
- Dundee.**—Alfred A. Slidders, 10 Whitehall St.
- Eastbourne.**—V. V. Sumfield, Esperanto Printery, Station St.—Cave's Cafe, 94 Terminus Rd., at 4.30, 1st and 3rd Tuesdays.
- Edinburgh.**—J. P. W. Murray, 9 Glendevon Place, Wed. at 8 p.m. in 26 Synod Hall.
- Exeter.**—F. J. Strong, 50 Wellington Rd., St. Thomas.
- Folkestone.**—J. Smith Clough.—13 Martello Rd., Mon. 7.30.
- Gateshead-on-Tyne.**—Geo. M. Raine, 159 Rodsley Av.—Unity Church, Tues., 7.30.
- Unity Church.**—Miss N. Gildert, 212 Windsor Avenue, Gateshead.—Unity Church, Fri., 7 p.m.
- Gillingham.**—H. C. Johnson, 43 Byron Rd., 4th Mon.
- Glasgow.**—G. F. Ramsay, 18 Leyden Gardens, Maryhill.—207 Bath St., Mon. (October-April), Classes 7.30, Meeting 8.30; Cranston's Arcade Tea-rooms, 28 Buchanan St., Mon., 5.30-7 p.m. Rambling Club, 1st Sat. afternoon each month, April-Sept.
- Partick.**—T. Colquhoun, 124 Dumbarton Rd.—Western Institute, Academy Buildings, Peel St., Fri., 7.30.
- Partick Y.M.C.A.**—D. Conkie, 14 Hutton Drive, 70 Govan.—Western Institute, Peel St., Thurs., 7.30. *Diservat*: 2nd Sunday (Nov.-June) 7.
- St. Rollox Co-operative.**—S. Gibson, 82 Black St., Townhead, Glasgow.—145 Glebe St., Wed., 7.30-10.
- Greenock.**—Win. McMurren, 3 Ford Place, Finmart St.—Musical Club Bldrs., 34 Union St., Tues., 8.
- Grimsby.**—H. Green, 38 Garibaldi St.—I.L.P. Rooms, 53 Garibaldi St., Mon., 7.
- Halstead (Essex).**—Miss Zoe Inman, 6 Colchester Rd.
- Harrogate.**—Miss M. Thorpe, 14 Studley Rd.
- Hastings.**—J. Turner, 57 Priory Avenue.—54 Cambridge Rd., 1st and 3rd Tues., 7.30.
- Hatfield, Herts.**—Miss E. F. Forty, Greyhole, 1st and 3rd Tues.
- Haworth (Yorks.).**—Miss Smith, 29 Prince St.—Council Schools, Haworth, Tues., 7.30-9.30.
- Hobart (Tasmania).**—E. F. Heritage, 35 Risdon Rd., New Town.—Eaton Bray Schoolroom, Upper Davey St., Alternate Fridays, 7.30-9 p.m.
- Huddersfield.**—Miss C. M. E. Morton, 49 Mount Pleasant St., Dalton.—Technical College, Queen St. South, Thurs., 7.45.
- Hyde (Cheshire).**—R. Barber, 39 Throstle Bank—Co-op. Soc. Guild Room, Market St., Sun., 10.45, Wed., 7.30.
- Ilford.**—Miss W. Bothwell, 78 Aldborough Rd., Seven Kings.
- Ipswich.**—W. F. Frost, 63 Upland Rd.—Municipal Technical School, Mon., 7.30.
- Keighley.**—Miss J. Longstaffe, 9 Dalton Terrace, Bradford Rd.—Friends' Meeting House, Mon., 7.30-9.30.
- Kettering.**—A. E. Smith, Garfield St.—Old Free Library Buildings, Silver St., Mon., 7.45.
- Kingston-on-Thames.**—Mrs. Hedger, 20 Orchard Rd.—Same address, Fri., 7.30.
- Leeds.**—Miss L. Briggs, West Lea, Armley.—10 Park St., Fri., 7.30.
- Leicester.**—N. Wooding, 15 Andover St.—Co-op. Buildings, Room 10, Wed., 7.30.
- Leith.**—Miss Milne, 70 Cornhill Terrace, Lochend Road.
- Letchworth.**—Miss F. M. Bartholomew, "Sunny-side," Norton Way North.
- Liverpool (Central).**—R. Prys Griffiths, 3 Stamford Drive, Garston.—White Cafe, Cook St. (Arcade), Fri., 7.15-9.30.
- London (Central).**—H. Boll, 58 Cricklewood Lane, N.W. 2.—St. Bride's Inst., Ludgate Circus, E.C. 4., Fri., 7.
- London (South).**—F. E. Wadham, 19 Grandison Rd., S.W. 11.—59 Brixton Hill, 1st and 3rd Sats., 7.30.
- Canning Town (The P.A.S. Club).**—Miss Hanbury, 454 Camden Rd., N.7.—Lower Veness Room, Congregational Hall, Swanscombe St., E. 16, Wed., 6.30-8.45.
- Charing Cross.**—Mrs. Farmer, 15 Queen Elizabeth's Walk, N. 16.—Same address, 1st Wed., 3.
- Chiswick.**—H. W. Smith, 93 Barrowgate Rd., W.4.—27 Flanders Road, Bedford Park, Sat., classes 7.30-8.30, group-meeting 8.30-9.30.
- Dimanda Rondo.**—A. W. Bradbrook, 9 Cutcombe Mansions, S.E. 5.—12 South Place, E.C. 2, Sun., 3.30-6.
- Diservo.**—2nd Sunday, 3.15, St. George's Church, Hart St., Bloomsbury, W.C. 1.
- London Esperanto Scout Club.**—G. Atkinson, 97 Lenthall Rd., E. 8.
- Mildmay & Highbury.**—52 Calabria Rd., Highbury, Thurs., Class, 7.30; Group, 8.30.
- Wimbledon.**—R. A. M. Kearney, 95 Cromwell Rd., S.W. 19.—6 The Broadway, Wimbledon (supra etago) 7.30-9.30 Monday.
- Wood Green.**—T. Lane, 26 Nelson Rd., N.8.—Wood Green Central Library, Thurs., 7.30-9.30.
- Woolwich.**—E. K. Jayne, 22 Kinveachy Gardens Charlton, S.E.7.
- Loughborough.**—G. M. Williams, 19 Ward's End.—Victoria St. Free Church, Tues., 7.
- Maldstone.**—J. Hale, 136 Wheeler St.—Dockrill's Restaurant.
- Manchester.**—G. H. Bentham, 182 Davyhulme Rd., Stretford.—Smoke Room, Palatine Cafe, 61 Oxford St., Thurs.
- (Manchester) Y.M.C.A.**—G. H. Boatte, 29 North St., Cheetham Hill.—Y.M.C.A., Mon., 8.15.
- Merthyr Tydfil.**—Miss M. Morgan, 5 Lower Vaynor Rd., Cefn Coed.—Same Address, 1st and 3rd Sat.
- Mont Albert (Vic.), Australia.**—Miss K. B. Blyth, c/o Miss E. A. Sinnott, 21 Wolseley St., Wed.
- Nelson.**—S. Hirst, 48 Moore St., Thurs., 8.30-9.30.
- Newcastle-upon-Tyne.**—Geo. Shepherd, 166 Hotspur St., Heaton.—Y.M.C.A., Blackett St., Tues., 7-9.15.
- Northampton.**—Miss Farmer, Greengrocer, Charles St.—St. Lawrence Institute, 22 Craven St., Tues., 7.30 p.m.
- Nottingham.**—H. O. Schofield, 57 Caledon Rd.
- Perth, Australia (Nigra Gigno).**—C. Caine, 253 Royal St., East Perth.—9 Pier St., Thurs. even.
- Plymouth (Tri Urboj).**—S. R. Hawkins, 13 Wyndham St., W.
- Portsmouth.**—Mrs. M. E. Gall, 85 Arundel St.—2 Garnier St., Elementary, Tuesdays, 7.30 p.m.; Advanced, Fridays, 8 p.m.
- Preston.**—Miss Holland, 17 Watling St. Rd.
- Rochdale.**—Miss Maynard, 69 Peel St.
- Royston.**—J. Course, F.S.M.C., Clock House.—Same address, Mon., 8.
- Salisbury.**—Miss Barnett, 34 Hulse Rd.—Osmond's Cafe, Fisherton St., alt. Fri., 7.
- Sheffield.**—Mrs. E. Bateman, 15 Edge Hill Rd., Nether Edge.—Business Exchange, Cross Burgess St., alt. Fri., 8.
- Woodseats Branch.**—632 Chesterfield Road, Tues., 7.30.
- Shipley.**—Miss M. E. Parker, 25 Wellington Crescent.—Otley Rd. Mixed School, Wed., 7-9.30.
- Sidcup.**—Miss H. G. M. Clarke, 34 Birkbeck Rd.—Christ Church Parish Hall, Wed., 8-9.
- Southport.**—Miss E. Watchorn, 6 Arbour St.—Write Secretary.
- Spen Valley.**—Frank Wright, Hunsworth Lodge, Gomersal, near Leeds.—Museum, Leeds Rd., Millbridge, Wed.
- St. Helens (Lancs.).**—Francis Pope, 9 Devon St.—Broadway Cafe, Church St., Fri., 7.30-10.
- Stoke-upon-Trent.**—J. S. Miller, 14 Meakin Avenue, Stone.—5 Adventure Place, Hanley, Fri., 7.30-9.30.
- Torquay.**—Mrs. E. W. Wood, "Hobury," 2 Upton Vale Terrace.
- Victoria, B.C. (Canada).**—Mrs. Newell, c/o Wicks, Room 6, Brown Block, Broad St.—Same address, Tues., 8.
- Wakefield.**—W. Etchell, 76 Piccadilly.
- Walsend-on-Tyne.**—Joseph H. Murray, 13 Beech Grove.—The United Methodist Chapel, Neptune Rd., Monday, 7.
- Welwyn Garden City.**—Miss C. S. Wood, 171 Handside Lane.—21 Russellcroft Rd., Wed., 8.
- W. Australia.**—Sec., c/o Box 411, G.P.O., Perth.
- Wisbech.**—Miss E. Miller, Wistaria Ho.—The Institute, Tues., 7.30.
- York.**—W. F. Lawrence, 6 Dodgson Terrace, Acomb.—The Settlement, St. Mary's, last Mon., 7.30.

FEDERATIONS.

Lancashire and Cheshire.—J. H. L. Booth, Horrobin Cottage, Anderton, Chorley.

Midland.—Mrs. W. E. Hailstone, "Ingleside," Tile Hill Lane, nr. Coventry.

North-Eastern.—J. H. Murray, 13 Beech Grove, Wallsend.

Scottish.—Miss Agnes G. Macfarlane, 234, Dumbarton Rd., Glasgow.

South-Eastern.—B. E. Long, 21 St. Russell St., London, W.C. 1.

South-Western.—Miss E. Hogg, Chalice Well, Glastonbury.

Yorkshire.—Miss C. M. E. Morton, 49 Mount Pleasant St. Hilltop Rd., Dalton Huddersfield.

League of Nations Report on Esperanto.

2nd Edition. 60 pages.

Price 6d. per copy. Liberal discounts
for quantities.

Accompanying every copy, sold as above, is a
descriptive booklet of 12 pages, just issued.

This Booklet will be sent alone for 1½d.
post free.

B.E.A., 17 HART STREET, W.C.1

I GREET YOU WELL!

Tuck's Coloured Esperanto Greeting Cards

come in handy all the year round, whether one wishes a friend

"Many Happy Returns," "A Merry Xmas," "A Prosperous
New Year," or just a postal shake of the hands!

6 Postcards for 6d.
(Postage 1d.)

B.E.A., 17 HART STREET, LONDON, W.C.1.

OK NOVELOJ.

ARNOLD BENNETT.
A. E. WACKRILL.

Enhavo:

La Matadoro de la Kvin Urboj.

Mimi.

La Reganta Iluzio.

La Letero kaj la Mensogo.

Jok-Aventura.

Lerte verkita kaj tradukita rakontoj pri la angla vivado kaj sporto.

124 paĝoj.

La Heroeco de Tomaso

Chadwick.

Sub la Horloĝo.

Tri Epizodoj en la Vivo de

S-ro Cowlshaw, Dent-sto.

25. 3p. aŭfrankite.

B.E.A., 17, HART STREET, LONDON, W.C.1.

Gregg
Shorthand

THE BEST FOR ALL LANGUAGES

EASY

TO LEARN,
TO WRITE,
TO READ.

All characters light; no thickening. Vowels inserted in
natural order. This makes reading as sure as longhand.

Esperanto adaptation, 1/6. post free, 1/7½.

THE GREGG PUBLISHING CO.,

7, Garrick Street, W.C.2.

KIO POVAS OKAZI se oni donacas surprize?

Tio estas demando nur respondebla per tralego de la lerta
traduko verkita de la fama Ĉefe.

Tiu libro estas speciale utila kiel legolibro por lernantoj.

Ĝi estas fama humoraĵo de Reuter kaj estas bele ilustrita.

Prezo: 6 pencoj aŭfrankite.

Speciala prezo por Kursoj 12 por 5/-

B.E.A., 17 HART STREET, W.C.1.

Ĉiujn informojn pri la movado esperantista, pri la naciaj societoj, fakaj
organizaĵoj, gazetoj k.t.p. vi trovos en la baldaŭ aperanta

JARLIBRO DE U.E.A.

Interesan legaĵon, fidelan informadon pri la okazintaĵoj en la movado,
regulajn fakojn pri ŝako, filatelio kaj legindajn aldonojn vi trovos en

ESPERANTO

Oficiala gazeto de Universala Esperanto Asocio.

Kotizo al U.E.A.: Membro: 5 ŝil. M-ro. Abonanto 12/6: M-ro. Subtenanto 25s

Aligojn akceptas la loĝaj delegitoj, kaj se ne estas:

HARRY A. EYTON, Sekretario, de U.E.A., 17 Hart Street, London, W.C.1.

LILIO

Rakonto originale verkita en Esperanto

de E. Alleyne Sinnott.

NOTO DE LA AŬTORINO:

"La rakonto ne pretendas esti io pli, ol karakteriza skizo
de bravo virino. Ekzistas multaj 'Lilioj' en la mondo, kiuj
tamen ne havas la konsolon kaj helpon, kiujn donus al ili
vizio tia, kian havis la Lilio, kiun mi provis portreti. Mia
rakonto alportu esperon kaj kuraĝigon al almenaŭ unu
suferanta persono!"

NOVE BINDITA EN DU BINDSPECOJ:

Tole: 2s. 6p.; Broŝure: 2s. 0p. Aŭfranko 4p.

B.E.A., 17 HART STREET, LONDON, W.C.1.

CHANGE OF ADDRESS

All communications
concerning the Chapman Correspondence
Courses should now be addressed to

ALBERT CHAPMAN, F.B.E.A.,

The College Press,

Dulwich Village, London, S.E.21.

NO CHANGE

has taken place in the
Courses themselves.

First class Postal Tuition in Esperanto is given by
means of the Prelim. Course, The Advanced Course,
The Literary Trans. Course, The Commercial Trans.
Course, and the Participle Course.

Write for a Prospectus.

ALBERT CHAPMAN, F.B.E.A. (Hons.
Diploma)

Alegorioj el la Naturo

de

MARGARET GATTY.

El la Angla Lingvo tradukis

GEORGE GORDON (Gego).

DUA KAJ PLIGRANDIGITA ELDONO.

Prezo 1s. Aŭfranko 2p.

B.E.A., 17 HART STREET, W.C.1

MIMI

rakonto pri la Latina Kvartalo dum la
milito. Angle verkis J. U. GIESY.

ESPERANTIGIS

EDWARD S. PAYSON

(Prezidanto de la Esperantista Asocio de Norda Ameriko).

PREZO: 1s. 2p. aŭfrankite.

B.E.A., 17, HART STREET, LONDON, W.C.1

Th. Carl.

Korekto de Eraraj Tradukoj de UNIVERSALA VORTARO

(ANGLA PARTO)

Oficiala Eldonaĵo de la Lingva Komitato.

PREZO: 3p. Aŭfrankite 3½p.

B.E.A., 17, HART STREET, LONDON, W.C.1.

THE
Esperanto
Blend of Purest SCOTCH
WHISKY.

SPECIAL NOTICE.

Owing to Government Restrictions, we have been compelled to withdraw this Whisky from general sale.

Former Clients will be supplied to a limited extent in accordance with the supplies at our disposal.

Terms and conditions on application to
BUCHANAN, SCOTT & CO.,
Garthland Street, GLASGOW.

Just a Reminder

that we sell, besides books, the following articles :—

Fountain Pens (two qualities)
Propelling Pencils „
BlotTERS
Postcards (several kinds)
Posters
Seals (various colours)
Badges (many varieties)
Carrier Bags
Door Plates
Flags

A PRICE LIST will be sent POST FREE.
B.E.A., 17 Hart St., W.C.1

PANYAN

EN LA TUTA MONDO LA PLEJ BONAJ

VINAGRA KONSERVAJO KAJ SAŬCO.

Pro sia unika, tre agrabla gusto ili jam atingis lokon ĉe la publiko pli altan, ol ĉiu alia.

La diferenco kuŝas ĝuste en tio, ke ili atingis la plej altan gradon de bonegeco.

Vendataj ĉie en boteloj de du grandoj je modera prezo.

Solaj Posedantoj :
MACONOCHE BROS., LTD.,
LONDON, E. 14.

The Commercial Conference at Venice

(April 1923) recommended the teaching of Esperanto in all Commercial Schools.

PITMAN'S COMMERCIAL ESPERANTO

is designed to impart an adequate working knowledge of ESPERANTO for practical purposes in commercial life and IN THREE MONTHS.

Cloth 2/6 nett.

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION,
AND ALL BOOKSELLERS.

LA KARAVANO.

W. Hauff. Tradukita de J. W. Eggleton.

Nova kaj reviziita eldono de bonega kaj interesega rakonto en 100 paĝoj.

Prezoj : Broŝurita	..	1s. 6p.
Tolebindita	..	2s.
Afranko	..	2 pencej.

Noto al Grupoj kaj Instruistoj : "La Karavano" aparte taŭgas kiel legolibro ĉe kursoj, kaj ni faros kontentigan rabaton por kvantoj.

B.E.A., 17, HART STREET, LONDON, W.C.1.

THE BRITISH ESPERANTIST

OFFICIAL ORGAN OF THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (Inc.)

ISSUED ON THE 15TH OF EACH MONTH.

Vol. XIX.—No. 218.

MAY, 1923.

Price 6d.

REDAKTORA.

KVANKAM ni ankoraŭ ne havas la plenan tekston de la raporto pri la **Venecia Konferenco**, ŝajnas al ni, ke tiu afero estis kaj estos "okulmalferma." Certe ĝi ŝajnas el-montri, ke la plimulto el Esperantistoj tra la mondo nek taksis ĝuste la grandegan amplekson de nia movado nek ĝian vastan potencon ĝis nun plejparte kaŝitan.

Ni havas, se nur ni volos tion preni, korlevan kuraĝigon iri insiste antaŭen. Mankas, eble, en ĉi tiu momento, mono por tio kaj alio; kio do? Ni decidu nepre venki tiun mal-facilaĵon, kaj, frue aŭ malfrue, laŭ nia persisto, ĝi malaperos. Ni alprenu nian taskon ne facilanime, sed serioze, fervore, kaj la baroj disfalos. Ni devos labori, ni devos batali; la afero ne prosperos ĉar ni unufoje sonorigas trumpeton, aŭ ĉar ni marŝas unufoje ĉirkaŭ la muroj, la fortikaĵoj de malamo, memamego, inercio. Estas nepre necese, ke la mondo estu devigata rigardi, observi, enketi la rezultojn de la konferenco; rezultoj kiuj nun efektive estas; rezultoj kiuj povos esti eltirataj por la bono de la homaro.

Konsideru: dum tri plenaj tagoj komerc-istoj el 22 landoj diskutis pri la neceso por komuna komerca lingvo; kaj ili pruvis la taŭgecon de Esperanto per la kondiĉoj de la diskuto mem. Ili estis elektitaj homoj, kiujn iliaj kunuloj elektis el 180 Komercaj Ĉambroj disvastigitaj tra la tuta komerca mondo; homoj pri kiuj la sendintoj scias, ke oni povas fidi al ili; homoj kiuj pruvis sian indon tra multaj jaroj, laborinte por si mem kaj por siaj kunuloj; homoj havantaj okulojn kiuj povas vidi, cerbojn kiuj povas juĝi, sciojn kiujn ili povas apliki al la problemoj de la vivo, potencojn kiujn ili estas dediĉintaj al profita laboro dum sia tuta vivo. Tiaj homoj kun-venigitaj en internaciaj cirkonstancoj proklamas unuvoĉe, ke Esperanto taŭgas por la komerco, ĉiam kaj ĉie. Ili rajtas paroli

pri la ĉie, ĉar ili alvenis Venecion el ĉiu parto de la mondo. Ili faris por la ceteraj el ni frapan ekzemplon, kiun ni devus sekvi; ili meritas nian plej fervoran subtenon; ili provizis al ni okazon por antaŭenigi la esperantismon. Nun, la vico estas al ni: ni faru nian eblon.

* * * *

And then, one can hear some man saying—"That's all very well, but what can I do?" Certainly the man who talks thus, at this juncture, cannot do very much, or he would already be busy; but this he can do (being probably one of the sort that needs to do it)—he can deliberately, of set purpose, impose on himself the task of perfecting himself in the language. We are amazed and ashamed at some of the errors that come to us every month for insertion in this Gazette. The low standard of efficiency set by some esperantists in this country is not a matter for pride in themselves or congratulation from us.

"Learning Greek teaches Greek and nothing else: certainly not common sense, if that have failed to precede the teaching." And that is true of Esperanto. Hence, if you have nothing to say, for truth and right's sake hold your tongue. But the fewest among us are willing to admit that they have nothing in their brains worth putting out; so, we urge upon all, if you must say something—and, indeed, expression is life—then, for truth and right's sake let the language be the highest, purest, best possible to you, for you, by you. We cannot all be Paters or Stevensons in English; various qualities arising out of lifelong environments make such men what they are. We cannot all be Zamenhofs in fact of vast and profound mental quality; but it is certain that we can, if we will conscientiously devote time and purpose to it—we can achieve at least a purity and correctness of language no less than his. Let that, therefore, be our aim: that will give everyone of us *something to do*.

HELP.

I APPEALED last month for support for two special purposes, but without conspicuous success. At the present time there are many calls on one's resources, but I ask supporters of the Movement to realise that sacrifices must be made if the day is to be won.

Generous supporters have made it possible in the past for the Association to carry on. They made its existence possible during the trying times of the war and post-war periods.

To-day the Association still needs support, still needs financial help if it is to continue the work begun.

How near we are to-day to the final triumph of Esperanto few of us realise. "The little more . . . !"

Looking back on the victories of the last year or two and reviewing the state of the Movement to-day, one is almost inclined to think that the aim is already realised, but even if this view were over-optimistic, the undeniable fact remains that by a little effort, by one more tug at the rope, the handkerchief will pass over the line for good and all.

We all believe in the cause, but we must translate our belief into practical effort; and with the confidence that British Esperantists are ready to make sacrifices for that which is dear to them I detail below the ways in which their help is most needed at the moment:—

1922 Guarantee Supplementary Fund.—As explained last month, we found the Guarantee Fund last year short of our requirements by £30. This deficit must be balanced by donations, and so far only a small portion of the amount has been secured. It is most important that we should remove this debt from our shoulders so soon as possible.

Propaganda Fund.—Elsewhere in this number will be found a section of the Report of the Venice Conference. This Report is a striking testimony to the fact that Esperanto not only *might be*, but *is*, and we are anxious that every Chamber of Commerce and other business organisation shall receive a copy of it. No funds are available except those specially raised for the purpose, so whether the Report is circulated or not depends upon you.

Guarantee Fund, 1923.—As shown on another page, the total of this Fund to date is £419 10s. *The Fund is inoperative until £500 has been guaranteed*, and we hope that further promises will be forthcoming immediately.

Capital Fund.—This Fund does not assist the yearly income of the Association to any

appreciable extent, but it is of great benefit to the Association as it facilitates the earlier payment of bills and provides a reserve in case of emergency or the undertaking of some operation involving substantial outlay. Help can be given in two ways, by direct donation to the 50,000 Shillings Appeal or by becoming a Life Member or Fellow.

Publications Fund.—Members unable to give money are invited to *lend* money to the Publications Fund. Loans are accepted for three years free of interest, and by this means it is made possible to bring out books which would otherwise fall out of print or remain in manuscript.

CAPITAL FUND.

50,000 Shillings Appeal.

Amounts received to the 30th April, 1923:—

	Shillings.
<i>Previously acknowledged</i>	3616
"Lenten Coffees"	9
London Esperanto Club	50
J. Merchant (on account)	25
F. N. E. Powers	3
"Alilandulo"	2
J. B. Horne	10
W. Millard	2
Lieut. G. A. Somerville	10
C. F. Hayes	10
T. W. Lancaster	6
J. Buchanan	10
E. J. Williams	5
J. S. Cullinan	3
	<hr/>
	3761

CHARLES H. EDMONDS, *Hon. Secretary.*

KONSTANTA REPRESENTANTARO.

SPECIALA Ĝenerala Kunveno de membroj de B.E.A. okazis Sabaton 24an de Februaro ĉe la London Day Training College, Londono, por diskuti pri la subteno de B.E.A. al la nova internacia organizo de la movado, kaj pri la bazo de financa subteno.

La Sekretario legis la anoncon pri la kunveno (vidu "B.E." Jan. kaj Feb.), kaj ankaŭ legis leteron de S-ro Chavet de E.C.O. en Parizo pri la sumo verŝajne bezonota ĉiujare por subteni la E.C.O. kaj la Konstantan Representantaron.

Diversaj ĉeestantoj parolis pri la temo kaj subtenis la ideon, ke B.E.A. oficiale fariĝu parto de la internacia movado, kaj per voĉdono oni unuanime konsentis la principon de aliĝo al ĝi.

Pri la bazo de financa subteno S-ro Edmonds proponis, ke oni ne konsentu al fiksita bazo por ĉiam, sed ke oni rajtigu la delegitojn de

B.E.A. konsenti al iu bazo por la unua jaro, kiu postulos de B.E.A. ne pli ol certa sumo nun fiksota.

S-ro Merchant subtenis tiun ideon. S-ro Clayton ankaŭ subtenis ĝin kaj aldonis, ke la delegitoj tiam povus doni promeson de tuja financa helpo ĝis la limo fiksota, kaj post diskuto pri bazo por estontaj jaroj povus raporti pri ĝi al la membroj de B.E.A. S-ro Long konsentis, kaj atentigis, ke la proponata bazo (sumo bazita je U.E.A. membrokotizo) ne estas justa aŭ dezirinda. S-ro Edmonds diris, ke estas necese elekti delegitojn. Tiuj delegitoj, kune kun la delegitoj de aliaj naciaj societoj diskutos pri la bazo de financa subteno. Se la decidota bazo postulos ne pli ol la fiksota sumo la delegitoj povos konsenti al ĝi por la unua jaro, kaj la membroj de la Asocio tiam povos mem decidi, ĉu ili akceptos la bazon por sekvontaj jaroj aŭ ne. F-ino Blake, S-roj Luyken, Robertson, Moy Thomas, Wadham kaj Yelland ankaŭ parolis, kaj konsentis al la propono.

La kunveno tiam unuanime akceptis rezolucion por elekti Reprezentanton kaj Vic-Reprezentanton, kaj rajtigi ilin konsenti al iu bazo por la unua jaro, kiu postulos de B.E.A. ne pli ol certa sumo (tiam fiksita). La kunveno petis, ke la Prezidanto fariĝu Reprezentanto, kaj ke la Hon. Sekretario fariĝu Vic-Reprezentanto.

Sekvis diskuto pri la bazo por estontaj jaroj; oni ne akceptis rezolucion, sed lasis al la diskuto gvidi la delegitojn kiam la diskuto pri la bazo okazos.

La Hon. Sekretario raportis, ke eble kunveno de la Konstanta Reprezentantaro okazos en Venice je Pasko. Se ne, sendube ĝi okazos en Nürnberg. En la unua okazo la Reprezentantoj povos raporti al la Ĉiujara Ĝenerala kunveno en Bournemouth, kaj en la dua okazo la konsilantaro povos kunvoki Specialan Ĝeneralan kunvenon por ricevi la raporton.

(2) Okaze de la Komerca Konferenco en Venecio la Konstanta Reprezentantaro de la naciaj societoj por propagando de Esperanto havis sian unuan kunsidon sub prezido de D-ro Privat.

Ĉeestis oficialaj reprezentantoj de la Brita, Ĉeĥoslovaka, Franca, Germana, Hungara, Itala, Svisa, Urugvaja, kaj Germana en Ĉeĥoslovakujo societoj. U.E.A. ankaŭ estis oficiale reprezentata. S-roj Merchant kaj Edmonds estis la reprezentantoj de B.E.A.

S-ro Privat klarigis, ke post la decidoj de la kongreso en Helsinki pri la nova organizo de la internacia movado, U.E.A. voĉdonis pri

aliĝo, kaj decidis akcepti la proponon por tri jaroj.

Sekvis raportoj pri la sinteno de la naciaj societoj al la propono pri starigo de la Konstanta Reprezentantaro laŭ monsubtena bazo. Rezultis el la raportoj, ke la opinioj de la naciaj societoj estis nete malfavoraj al tia starigo en la nuna tempo. Tamen, la kunveno esprimis la deziron, ke la reprezentantaro almenaŭ konsentu pri nomoj por la Centra Komitato, por ke tiu komitato estu preta ekfunkcii laŭbezzone.

Konsente kun la delegitoj de U.E.A., la kunsido unuanime starigis komunan liston de la kandidatoj al la Centra Komitato laŭ la decido de la Kongreso en Helsinki. Tiu listo estos submetata al konfirmo de la naciaj societoj per la prezidanto de la K. R.

Letero estis tuj sendita al Generalo Sébert (la provizora prezidanto de K.R.) por komuniki al li la rezulton de la kunsido, kaj ankaŭ por proponi, ke li bonvole cedu la gardadon de la biblioteko de la Centra Oficejo en Parizo al la zorgo de la nova Centra Komitato, kiu ricevis de naciaj societoj sufiĉan garantion por pagi almenaŭ minimuman luon de sufiĉa ĉambraro, por ke la biblioteko konserviĝu en estontaj jaroj. Oni petos Gen. Sébert fiksi mem la daton kaj kondiĉojn de tiu cedeo, kiam li deziros akcepti ĝin. Samokaze la K.R. esprimis al li unuaniman dankecon de la Esperantistaro pro lia senlaca kaj valora helpado al la Esperantista movado.

Laŭ propono de la Ĉeĥoslovaka Societo la K.R. esprimas la deziron, ke la naciaj societoj sendu al ĝia sekretario en Parizo (51 rue de Clichy), po 25 ekzempleroj de resumo en Esperanto de siaj ĉiujaraj raportoj, por ke la sekretario povu siavice dissendi al ĉiuj ceteraj societoj. Tiamaniere ili lernos multon unu el aliaj.

THE LABOUR COLLEGE.

13 PENYWERN ROAD, LONDON, S.W. 5.
and 334 KEW ROAD, KEW.

Following a successful Winter Session two classes are now being run at the L.C.C., Bethnal Green Men's Institute, Wolverley Street, Bethnal Green Road, E.2. The responsible master, Mr. P. E. Wagstaff, has given every assistance and a Lecture was given at the Bethnal Green Public Library by the teacher, Mr. Mark Starr. Both classes meet at 7.45, the Advanced on Mondays, and the Elementary on Wednesdays. Buses 8 and 39; and Trams, 53, 55 and 57 pass close.

Wanted.—Urgent. Any Esperantists or Groups possessing one or more copies of "Cox's Commentary" in good condition and able to spare same, are requested to forward them to B.E.A., 17, Hart Street, W.C.1, naming price required.

NÜRNBERG : la 15a Internacia Kongreso.

THE following sufficiently explain themselves. At the moment of sending to the printer it seems that we ought to expect something of an *Official* character from our friends. It is evident that the trouble is on their side.

FOREIGN OFFICE,
S.W.1.
20th April, 1923.

Admission of foreigners into Germany.

On account of economic conditions the German authorities have imposed severe restrictions on the admission of foreigners into Germany. Visas are not granted for holiday journeys and intending travellers are required to produce evidence of urgent business or other reasons before an application for a visa can be entertained.

2. In addition to these restrictions the German authorities are taking steps to expel foreigners who are unable to prove a sufficiently valid reason for remaining in Germany. British subjects employed in Germany as representatives of British firms should be provided with proper credentials supported by the local Chamber of Commerce stating definitely that they are accredited agents or representatives whose presence in Germany is essential for the conduct of their firm's business. If this is not done, His Majesty's representatives in Germany cannot intervene on their behalf should the German authorities request them to leave the country.

Below is the reply that we have received from Dr. Ledermann; we print it as received, excepting only that we have deleted 23 words. Following that we print as much as we possibly can, so far as they apply to us, of the 5 circulars that we have received. For the rest we must leave our readers to decide; they are as well informed as we. The whole matter will be discussed at Bournemouth and the result, if any result be possible, of that discussion, will be published in our next issue.

XVA UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO EN
NÜRNBERG.

NÜRNBERG, la 1an de majo, 1923.

Al la redakcio de "The British Esperantist,"
17 Hart Street, Nr. 17, London, W.C.1.

ALTSATATA SINJORO SAMIDEANO,

Konfirmante vian ŝ. skribaĵon de 27/4 kun bedaŭro ni elprenis el la apudaĵo, ke la brita registaro estas sufiĉe skeptika pri eldonado de pasvizoj al Germanujo. Ni dankas al vi, ke vi donis al ni almenaŭ okazon pliĝustigi kaj klarigi la situacion.

Generale ja certe la germana lando vivas nuntempe en tiaj cirkonstancoj, ke oni devas kompreni, ke ĝi ne ŝatas allogi amase eksterlandulojn. Sed estas certe grandega diferenco, ĉu oni ferivojaĝas pro plezuro aŭ pro vizito al kulturgrava kongreso ekz. al nia XVA. Jam la fakto, ke la prezidanto de la Germana Respubliko Ebert akceptis la protektorecon por nia XVA, pravas evidente, ke oni bone ekkonas kaj konsideras ĉi ties la gravan kulturan rolon de Esperanto; pro tio estas memkompreneble, ke konsekvence la germana registaro ankaŭ ne malhelpas la vojaĝadon de eksterlanduloj al la kongreso.

Kiel ni devis sciigi je nia granda surprizo per niaj

TRADUKO.

FOREIGN OFFICE,
(MINISTREJO POR ALILANDAJ AFEROJ)
LONDONO, S.W.1., 20th April, 1923.

Enpermeso de Alilandanoj en Germanujon.

Pro la ekonomia stato de aferoj, la Germana registaro starigis severajn limigojn pri la enlaso de alilandanoj en Germanujon. Oni ne donas vizojn por vojaĝo libertempa; kaj estas necese, ke ĉiu, kiu intencas vojaĝi, liveru atestaĵon pri urĝeco de aferoj aŭ alia kialo antaŭ ol prezenti peton por vizo.

2. Plie, la germana registaro klopodas pri forsendo de alilandanoj, kiuj ne povas pruvi sufiĉe validan kialon por restado en Germanujo. Britaj regatoj, kiuj laboras en Germanujo kiel reprezentantoj de britaj firmoj, devas sin provizi per dokumenta atesto subtenita de la loka Komerca Ĉambro, por definitive aserti, ke ili estas rajtigataj agentoj aŭ reprezentantoj kies resto en Germanujo estas necesa, por ke ilia firmo faru sian negocadon. Sen tio, se la germanaj aŭtoritatoj postulos, ke ili lasu la landon, la reprezentantoj en Germanujo de Lia Reĝa Moŝto ne povos interveni por ilin helpi.

LA SEKRETARIOJ, ESPERANTA KONGRESO,
NÜRNBERG, GERMANUJO.

27th April, 1923.

Estimataj Amikoj,

Nia Redaktoro ĵus vizitis la Foreign Office de la Brita Registaro, kaj ricevis la enmetitan sciigon, kiun li intencas presigi en Maja *British Esperantist*.

Se vi povas iomete lumigi la situacion ni estus tre kontentaj. Rapida respondo estas necesa por la Maja numero. Plej korajn salutojn,

(Sgd.) MONTAGU C. BUTLER, *Secretario*.

delegitoj al la Komerca Konferenco en Venecia, ekzistas ja ne-kredeblaj famoj en eksterlando pri la malfacilaĵoj, malagrablaj kaj eĉ personaj danĝerigoj kontraŭ eksterlandanoj en Germanlando. Pro tio ni rapidis dementi la famojn en nia kvina cirkulero. Ni aldonas, ke speciale kontraŭ la Angloj regas jam de jaroj nenia malamikeco aŭ eĉ nur malafabla sentado ĉe ni. Ili estas akceptataj en ĉiu hotelo kaj magazeno

..... Jam ofte L.K.K. havis okazon disigi kontraŭajn opiniojn per respondoj al demandoj el via lando. Ni estus tre ŝatintaj, se vi represis nian artikolon "Aktualaj Kongresdemandoj" en via organo. Ni tre bedaŭris tion kaj nesciis trovi solvon por tiu ĉi enigmo. Se ni estas bone informitaj, aperis ĝis nun en via gazeto ankaŭ ne la kvar cirkuleroj por informigo de niaj britaj samideanoj. Estu certaj, ke ni faris kaj faras la eblon sukcesigi nian XVan kaj certigi agrablan restadon speciale al niaj eksterlandaj amikoj. Despli multe devis seniluziigi la mankanta helpon en diversaj landoj.

Pro tio ni profituzas volonte ĉi tiun okazon denove apelacii al via samideaneco. Bonvolu represi almenaŭ resume la enhavon de la unuaj kvar cirkuleroj kaj laŭvorte nian plej novan, kiun ni elirigis antaŭ kelkaj tagoj. Se vi deziras specialartikolon pri la kongresurbo aŭ kelkajn kliŝojn, skribu al ni, kaj plezure ni plenumos vian deziron. Sed forĵetu ĉiujn maltrafajn dubojn kaj antaŭjuĝojn kaj donu al ni vian helpon, kiun ni nepre bezonas por certigo de grandstila inda kongreso.

Bonvolu akcepti, tre ŝatata sinjoro redaktoro, la esprimon de niaj sinceraj bonsentoj.

Samideane,

Loka Kongresa Komitato,

(Sgd.) R. LEDERMANN.

NÜRNBERG : La XVa Internacia Kongreso.

Protektorato.—Lia Moŝto, prezidanto de la Germana Respubliko Georg Ebert bonvolis akcepti la honoran protektorecon por la XVa.

LA CIRKULEROJ 1-5.

Starigo de L.K.K.—La Loka Kongresa Komitato, elektita de la Esperanto-Kartelo Nürnberg-Fürth, konsistas el jenaj personoj :

S-o D-ro Richard Ledermann, prezidanto (ĝenerala organizo)

S-o Otto Pilhofer, I-a vicprezidanto (propagando)

S-o D-ro Heinrich Orthall, II-a vicprezidanto (gazetaro).

S-o Max Höningsberger, sekretario (financoj)

S-o Lorenz Meyer (plezuraĵoj)

S-o Emil Muscat (loĝigo)

S-o Heinrich Nass (akceptejoj)

S-o Alfred Meyer-Kirstin (oficejo).

Komitato.—D-ro Richard Ledermann, prezidanto de L.K.K., kaj Otto Pilhofer, I. vicprezidanto de L.K.K., estis elektitaj anoj de K.K.K.

Adreso.—La oficiala leter- kaj telegramadreso de L.K.K. estas : Esperanto Nürnberg.—Ĉiuj korespondadoj koncernantaj kongresajn aferojn, ankaŭ monsendoj, estu adresataj nur al tiu adreso.

Dato.—La XV-a okazos, laŭ interkonsento kun K. K. K., de la 2-a ĝis la 8-a de aŭgusto, 1923.

Kotizo.—Ni starigis, interkonsente kun K.K.K., jenan kotizon :—Britoj, 20 ŝilingoj.

Favorkotizoj por familianoj ne ekzistas. Repago de kotizo ne okazos.

Garantia Kapitalo.—Por certigi la financojn, estas fondita speciala Garantia Kapitalo, al kiu la samideanoj bonvolu noti garantiojn po almenaŭ gmk. 5000.—La garantiitaj sumoj estas enkasigataj nur, se la kongresaj elspezoj superos la enspezojn, kaj proporcie al eventuala malprofito.

Donacoj.—Sub ĉi tiu rubriko ni notas mondonacojn, faritajn al la Kongresa Kaso. Ĉar la organizaj elspezoj estas tre grandaj, kaj nur parte povos esti repagataj per la kongresa kotizo, la L.K.K. sin turnas al ĉiuj samideanoj, petante monsubtenojn.

Kongresbanko.—La kongresbanko estas la firmo Walk & Grün, Nürnberg. Ĝi starigos de 2a-8a aŭgusto apartan kontoron en la kongresejo.

Financoj.—Ni preferas ricevi la kotizojn el eksterlando per monbiletoj. Tiuj kongresanoj, kiuj tamen ŝatas pagi per bankĉekoj aŭ transpagiloj, bonvolu uzi, por ŝpari al si kaj al ni spezojn, la jenan bankon kunigitan kun la kongresbanko : Anglujo : Kleinwort, Sons & Co., 20 Fenchurch St., London, E.C.3.

Blindula Kaso.—Plenumante deziresprimojn de la XIII-a kaj XIV-a Kongresoj en Praha kaj Helsinki, la L. K. akceptas pere de la aliĝiloj mondonacojn por la kaso de blindaj Esperantistoj.

Blinduloj.—Dum la XV-a okazos ankaŭ la 3-a internacia blindula kongreso. Aliĝis ĝis nun 83 blinduloj el 12 landoj. Ili havos senkostajn kongresan karton kaj loĝejon ĉu en la Blindula Instituto ĉu en najbara lernejo. Arango de koncerto estas projektata.

Aliĝoj.—Aliĝis ĝis fino de aprilo 2911 kongresanoj el 36 landoj.

Aliĝiloj.—La aliĝiloj, ĉ. 8000 ekzempleroj, estas dissenditaj meze de novembro, pere de la Esperanto-Gazetaro kaj de la delegitoj de U.E.A. Kiu ne ricevis aŭ ricevos tiamaniere aliĝilon, bonvolu peti ĝin rekte de la L.K.K.

Kongreskarto.—Nia oficiala kongreskarto, desegnita kaj dediĉita de nia komitatano S-o Heinrich Nass estas sendpreta. Por kiel eble plej multe ŝpari, ĝi estos dissendata senpere nur al eksterlandanoj, kiuj bezonas ĝin supozeble por la pasvizo.

Kongreslibro.—La presado de la kongreslibro komenciĝis. Krom la oficiala parto ĝi enhavas ankaŭ reklamojn, kiuj peras unikan okazon por internacia propagando.

Kongresaranĝoj.—En la kadro de la oficiala programo okazos teatraj prezentadoj : "Natan la Saĝulo" de Lessing, kaj Mozarta opereto "Bastien kaj Bastienne" ; instrument—kaj kantkoncertoj ; diservoj en katolika, protestanta kaj hebrea ĉefpreĝejoj, ktp. ktp.

Envojaĝa permeso.—Por envojaĝa permeso, laŭ bavara leĝo, ne la registaro, sed la distrikta polico estas kompetenta.

Restadpermeso.—Laŭ dekreto de Distrikta Polico, la kongresa karto havigas la permeson restadi tri semajnojn en tuta Bavarujo. La eksterlandanoj ricevas rabaton de proksimume tri kvaronoj de la oficiala takso. Pri pasporto kaj vizo ni informos pli poste.

Fakaj kunsidoj.—Ĉar estonte la kongresaj fak-kunsidoj certe havos pli grandan gravecon, ni speciale priatentos ilin. Elektinte jam lokajn organizantojn, ni publikigas jam nun la adresojn por kelkaj fakoj :

por blinduloj : Wilhelm Reiner, direktoro de la blindula instituto, Kobergerstrasse 147.

por filatelistoj : Max Höningsberger, Albrecht Durer-Platz 6.

por juristoj : D-ro Heinrich Orthall, Fürtherstr. 2.

por komercistoj : Emil Muscat, Tucherstr. 21.

por kuracistoj : D-rino Eugenie Steckelmacher Spittlertorgraben.

por laboristoj : Georg Gerber, Allersbergerstr. 57/III.

por scienculoj : D-ro Otto Kleider, Kaiserstr. 7.

Por fervojistoj : S-o Sekretario O. Schlicht, adreso : Esperanto Nürnberg.

Por virinoj : S-ino Signe Wolter-Pfister, Nürnberg, Baderstr. 17.

Por oficistoj : S-o Adolfo Oberrotman, Delegito de U.E.A. Warszawa.

Por Scienculoj : I. S. A. (Atentu la apartan cirkuleron de I.S.A.).

Internacia Esp. Ligo de Liberpensuloj kaj Monistoj ; Adr. Kurt Hubricht, Leipzig-Neustadt, Mariannenstr. 30/III.

Teozofia Esp. Ligo ; Adr. : F-ino Maria van Rees, ĉefsekretariino, Wilderswill, Chatet Bertha, Svislando.

Asocio de Junaj Germanaj Esperantistoj ; Adr. : Erich Habellok, Breslau, Schleiermacherstr. 19.

Kristana Esperantista Ligo ; Adr. : Paul Hubner, Quedlinburg, Bergstrasse 1a.

"Konkordo" Adr. : Edvardo Wiesenfeld, Warszawa, Biala 3.

Aŭstruja Esp. Delegitaro ; Adr. : Centra Oficejo, Wien, Mollardgasse 55.

Por psikistoj ; Adr. : Direktoro L. Gube Berlin-Friedenau, Fregestrasse 26.

Por studado de naciaj lingvoj ; Adr. : Johann Jungfer, Lübben N.-L., Lindenstrasse 10.

Univ. Esp. Asocio Junulara, adr. Aleks. Hirsemann, Breslau, Herzogstrasse 36.

Vegetara Ligo Esperantista, adr. Oskar Bünemann, Hamburg-Fuhlsbüttel, Alsterkrugchaussee 586.

Katolikoj, adr. J. Stahl, Jakobsplatz 17/II., Nürnberg.

Int. Ligo de Esp. Poŝtoficistoj (Ilepo) : sup. reg. konsilisto O. Reber, Bamberg.

Franka Esp. Ligo : adr. la sama,

Framasonoj: adr. C. Barthel, Frankfurt a/M., Wöhlerstrasse 14.

Kursgvidantoj: adr. Emil Kreibich, Kladno (Bohemujo) zelezarny.

Instruistoj: adr. Hans Kaupper, Nürnberg, Parkstr. 13.

Eksmilitintoj kaj militviktimoj: Karl Dörfler, Muhldorf a/J., Bavarujo, Siedlungswerk.

Apudaj Kongresoj.—Rekte antaŭ la Universala Kongreso okazos en Nürnberg apartaj kongresoj de Germana Esperanto Asocio, Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista kaj Tutmonda Polica Ligo.

Poŝtoŭicejo.—En la kongresa kunveno troviĝos aparta poŝtoŭicejo kun Esp. oficistoj. La leteroj kaj poŝtkartoj estos stampataj per oficiala stampilo.

Mr. May Thomas wishes to notify the *samideanoj* who have expressed to him a desire to go to Nürnberg, that he is fully aware of the position, is keeping in touch with all concerned who can help, and will at the earliest possible moment communicate direct or through our columns his final arrangements; or, if it must be [we hope not], the giving up of the whole project. We may point out that there is yet more than two months before the decision for or against must be made.—Ed., B.E.

RECENZOJ.

HISTORIO DE ESPERANTO.—K. BRUGGEMANN, ESPERANTO-VERLAG, FRIEDRICH ADER, DRESDEN.

CAR mankas al ni pli ampleksa, ĉi tiu "Historio," estante hodiaŭa, estas ĝustatempa, tial bonvena. La enhavo konsistas el mallonga enkonduko, rapida skizo de la "Slavgermana" (1887/96) kaj "Franca" (1896/1904) epokoj, kiuj estas sekvata de la "Internacia" epoko (1904/1914), entenante la kongresajn parolojn de la Majstro. Ĉiu parolo estas ligita kun la posta per notoj pri aliaj kongresaj aferoj; la notoj estas sufiĉaj por ĝenerala kompreno pri la kuro de historio rilate al Esperanto. Sekvas unu-du necesajoj, kaj sekcioj:—

(6) Esperanto dum la mondmilito 1914-1918.

(7) Esperanto post la mondmilito 1918 ĝis nun, estas la fino.

Estante en mallarĝa formato, 15.5 x 10 cm., la libro facile enpoŝiĝas; ĉar ĝi estas klare presita, oni povas legi ĝin dum vojaĝado. La Esperanto mem, aparte de tio en la paroloj, estas simpla, rekta, malparada, tute legebla kaj leginda. La libro estus utila kaj inda kursa legolibro, kaj ni sincere esperas ke tia estos ĝia sorto.

Ĉu ne estas eble ke estu binditaj libroj, kiuj, kiel tiu ĉi, tiel taŭgas por porti dum vojaĝado? La Historio estas eldonita broŝure, tamen ĝi enhavas 160 paĝojn!

Ni observas, ke la Aŭtoro promesas estonte Esperanto-Esperantan Vortaron. Ni salutas lian kuraĝon kaj malpacience atendas la alvenon de tiu verko.

MORGAŬ MATENE.—*Dramo en tri aktoj kun antaŭparolo de FREDERIKO KARINTHY: el la Hungara tradukis K. DE KALOCSAY. Hungara Esp. Inst., Budapeŝto.*

ONI sciigas nin, ke ĉi tiu estas tragikomedio. La temo estas unu el la du eternaj trianguloj: jen estas du viroj, unu virino. La "heroo" estas inĝeniero, Aleksandro Ember, kun ideoj; la antagonisto malnovtempa Hungara aristokrato, tute laŭ sia

klaso, kia ĝi estis en la unua duono de la 19a jarcento. Sed la dramo estas hodiaŭa, do, la Grafo Beniczky estas iom anakronisma.

Ŝajnas, ke Karinty skribis la dramon por provi, kaj se eble prui, ke homo, kiu laŭ longe akceptita leĝo de dramarto devas morti en aŭ antaŭ la fino, povas, laŭ vivleĝoj, sin levi aŭ esti levita el la reto de sorto, el la katenoj de antaŭ-destineco; povas atingi lokon, en kiu li rajtas diri—"Li starigis sur roko mian piedon kaj fortikigis miajn paŝojn."

La aŭtoro citas jene:—"Ne tial mi venis, por ke mi ĉesigu la leĝon, sed tial por ke mi plenumu (klarigu) ĝin. Dirite estas al la antikvuloj: amu vian homfraton kaj malamu vian malamikon. Sed mi diras al vi: amu vian malamikon k.t.p." kaj li ŝajnas indiki, ke ĉar

. la viv' ne estas kruda
Metalo vanta—sed fer' elfosita
El la mallumo meza, kaj hejtita
Per la brulantaj timoj, kaj trempita
En larmoj siblaj, kaj de Sort' batita
Ĝis bela form' kaj utilec',

se la homo fraĝita de tia sorto atingus, vole, la videcon de la Evangelisto li evitus la finan katastrofon. Do, li kreas tian homon? Ne! Li mem nomas ĝin homunkulo.

Jen la provo.

Nu, en homo, Dikreita, estas timo, kiu aperas en du formoj:—timo al la morto, kaj timo al la vivo. Multe pli facile estas venki la morttimon ol la vivtimon. Kiu, dum la timoj brulas, dum la Sorto bategas, ne sentas foje kaj denove, ke se la morto finus ĉion ĝi estus bonvena?

" kiu volus elportadi
La mokon kaj la batojn de la tempo,
La premon de l'potencaj, la ofendojn
De la fieraj, falson de la juĝoj,

Se ne la tim' de io post la morto " k.t.p.

Fakte, la timo al la vivo estas la lasta timo venkita de homo. Sed Karinty kreis Ember, kiu sin montras kiel malkuraĝulon dum du aktoj, kaj faris lin tia, ke li venkas la timon al la vivo, antaŭ ol li estas venkita timon al la morto. Tio ŝajnas al ni nek vera arto nek vera vivo; kaj tial Ember ne konvinkas nin.

La detaloj estas ellaboritaj ne malbone. La virino estas tia, kian kreis Mahadeva; fine, ŝi troviĝas je la dua fojo en la brakoj de Ember: ni ne gratulas aŭ lin aŭ ŝin. La verkado sufiĉas almenaŭ por la temo. La reala valoro de la tuto estas en la antaŭparolo, kiu, ŝajnas al ni, povus esti pli bone tradukita. Notu bone: ni ne havas, ni ne povus legi la originalan; sed la antaŭparolo ne plaĉas al ni. Se la traduko de tio estas ĝusta, preciza La aŭtoro finas tiel: "Pardonu min." S-ro Karinty, ni pardonos vin kiam vi elskribas vian tezon inde por la tezo, kaj rekte en Esperanton.

2448.

Francaj geinstruistoj (centro de Francando) deziras akcepti en sia familio dum granda libertempo (10an de Julio ĝis 1a de Oktobro) junan anglon 14-17 jaran dezirantan perfektigi en franca lingvo kaj interŝanĝe progresigi ilian filon pri angla lingvo. Bela regiono, agrablaj ekskursejoj. Biciklo, violono, piano je la dispozo de la gasto loĝonta en aparta ĉambro. Famili-aneco kaj komforto certigataj. Agrabla restadejo. Ne spekulado sed eduka interservo. La familio prizorgos la senĝenan alvojaĝon en Francando kaj scipovas anglan lingvon kaj Esperanton.

Skribu al: M. Boubou, 36, rue St. Marceau, Orleans (France).

COMING EVENTS.

DIVINE SERVICE in Esperanto will be held in *St. George's Church, Hart Street, Bloomsbury, London, W.C. 1*, on Sunday, June 10th, when the speaker will be Mr. G. H. Parker.

Dimanĉa Rondo.—Kunvenoj okazos ĉiun alternan Dimanĉon dum la somero ĉe 12 South Place, Moorgate Street, E.C. 2, 3.30 ĝis 6.30 p.t.m. Ĉe ĉiu kunveno estos anoncataj detaloj pri vagado okazonta la postan Dimanĉon. Datoj de kunvenoj—Majo 27a, Junio 10a kaj 24a. Sek. A. W. Bradbrook, 9 Cutcombe Mansions, S.E. 5.

London Esperanto Club.—

May 18.—Kvinminutoj Diskutoj.

May 25.—La Venecia Kongreso. F-ino Blake.

June 1.—Elektota.

June 8.—Hindaj Moroj kaj Kutimoj. E. O. Leggatt.

June 9.—Ekskurso al Kew Gardens.

We cordially invite all Esperantists and friends to our Annual Excursion to Kew. This meeting is always well attended and sometimes attains the dimensions of a small Congress. Tickets for Communal Tea and Musical Evening at Kew Gardens, June 9th, price 1/6 each, to be had from H. Boll, 58 Cricklewood Lane, N.W. 2. and must be purchased in advance. Please apply early as possible.

International Fellowship of Reconciliation, whose International Secretariat is at 17 Red Lion Square, W.C. 1, will hold an International Conference at Nyborg, Strand, Fyn, Denmark, July 19th to 26th, for the consideration of what may be done by such an organization for the peace of the world. The application form includes the question, "Do you hope by the time of the Conference to understand Esperanto?" and the invitation to join concludes thus:—"It has been decided on mature consideration to make a serious effort to use Esperanto as the sole language of translation in the discussions. The addresses will be translated into various languages, but in order that you may derive the fullest benefit from the Conference you are earnestly urged to learn enough Esperanto to understand a translation."

We wish the Conference every possible success; and if, in respect of Esperanto, we can help any who may intend or wish to go, we shall be very glad to do so.

14th BRITISH ESPERANTO CONGRESS

Bournemouth.—It is rather too late in the day to issue many details of the Congress, but it is safe to say that every member of the 14th will carry away with him or her a pleasant recollection; the programme is a full one and offers much for every participant.

Second Excursion, that to the Isle of Wight.—A boat will leave the Pier at Bournemouth at 10.30 for Yarmouth; there will be light refreshment at the Liberal Club; train at 12.25 for Carisbrook; some 2½ hours in which to see the Castle; return train, 3.25, arriving Yarmouth in time to have a meat tea in the Liberal Club; boat leaves for Bournemouth at 4.30. Fare, including both meals, dues in Castle and return railway fares, 10/-.

The Guarantee Fund is not at all a success this year, and it is hoped that many more samideanoj will send in a guarantee.

Will those who have booked accommodation through the Congress Committee please note that payments should be made at the Congress Office at the time of collecting tickets, when vouchers for the rooms booked will be found in the Congress Envelope.

A final note.—Bournemouth is EXPECTING the Congress and the general atmosphere is one of interest, so if you CAN come—DO!

P. H. LEWIS, *Hon. Org. Sec.*

18a Skota Kongreso, Greenock, 15-17a Junio.—Estas petate ke kongresontoj aliĝu kiel eble plej baldaŭ. Aliĝiloj estas haveblaj de grupsekretarioj aŭ de S-ro W. J. McMurren, 3 Ford Place, Finnart Street, Greenock. Kongresbiletoj po 3/- aŭ 2/6 se aĉetate antaŭ la 31a de Majo.

Ekskurso.—LA BUCKHURST HILL Esperanta Asocio aranĝas sian ĉiujaran vagadon por Sabato, junio 2a.

Vagonaro de Liverpool Street, tra Woodford 2.10, alvenas Grange Hill 2.55, aŭ de Liverpool Street 2.19, kaj Fenchurch Street 2.18, tra Ilford, alvenas 3.6. Ekskursbileto 1/2.

S-ro W. Howard kondukos la partion de tie, tra Hainault Arbaro ĝis Slater's Bungalow, Chigwell Row. Te-maĝo je 5.30 kosto 1/4.

Omnibusoj 101a de North Woolwich, kaj 25b de Victoria, espereble tiam preterpasos sabate, Grange Hill Stacidomon kaj la Bungalow.

Poŝtkartoj afable senditaj de partoprenontoj antaŭ majo 31a, al la Hon. Sek. F-ino Nellie A. Stacy, Woodthorpe, High Road, Buckhurst Hill, Essex, faciligos la aranĝojn.

KRONIKO.

SOUTH-EASTERN Federation.—The Third Conference and Second Annual Meeting of this Federation were held on Easter Monday at Strood, and the day's proceedings proved very enjoyable and profitable. Lunch and tea (at which 50 samideanoj assembled) were served at the Co-operative Hall, where all meetings took place, and the thanks of all concerned are due to the Gillingham and District Society for the excellent arrangements made for the comfort and entertainment of the gathering. At the General Meeting, presided over by Colonel W. A. Gale, several matters of importance were discussed and plans for future work decided on, whilst in the

evening a Public Meeting and Concert, attended by some 100 persons, was held under the Chairmanship of Mr. A. Ireland, J.P., who expressed his warm appreciation of the aims and utility of Esperanto. Excellent reports of the Conference appeared in the local newspapers.

The next Conference will be held at Croydon on September 22nd.

The Report for 1922 showed that 15 Groups had joined the Federation, in addition to many private members. The Committee particularly desire the enrolment of isolated Esperantists as private members (annual subscription, 2/6), whilst further donations to help the Federation's work will also be welcome. All communications should be sent to the Hon. Secretary, Mr. Bernard Long, 21 Great Russell Street, London, W.C. 1.

Federacio Esperantista de Lancashire kaj Cheshire, Anglujo.—La 59a Kvaronjara Konferenco okazis en la Urbdomo, Leigh, Lancashire, Sabaton, Aprilo 21an; ĉirkaŭ sepdek Federacianoj ĉeestis. D-ro J. Jones, Prez. de la loka grupo akceptis la vizitantojn, kaj la Urbestro, Konsilanto W. Collier malfermis la kunsidon. Lia Moŝto diris, ke li vere kredas al la celoj de Esperanto, ankaŭ, ke la pasintaj jaroj ekzemplis kiel nacioj dependas unu de la alia por vivi, kaj la plej bona metodo fratigi la homaron estas, ke Esperanto estu instruata en ĉiu lernejo tra la tuta mondo.

Poste, Prof. Collinson, M.A., Ph.D., de la Universitato de Liverpool, faris propagandan parolon rilate al Esperanto kaj instruado.

Li diris unue, ke Prof. Gilbert Murray kaj Lord Robert Cecil aprobas Esperanton, kaj ankaŭ, ke ni ne volas, ke homoj lernu Esperanton simple kiel lingvon, sed por ke ni povu pli bone kompreni unu la alian, senpere.

Rilate al la valoro de Esperanto en la antaŭenigo de la scio de moderna gramatiko, la Prof. diris, ke la lingvo estas tiel malkonfuza, ke infanoj povas kompreni pli facile la gramatikon de sia lando per la helpo de Esperanto.

Scotland.—In the April number of "Greatheart," a magazine for children issued under the auspices of the United Free Church of Scotland, our worthy Vice-President, Mr. W. M. Page, has an excellent short story on Esperanto, together with a children's hymn in Esperanto.

"Greatheart" has a circulation of 143,000 monthly and may be commended to children of all classes, [But why K.T.L. Mr. Page?]

Birmingham Grupo.—Novan eksperimenton aŭdis ne tro granda anaro, April 18an, kiam membro donis parolon sub temo "Esperanto en Kantoj." Li montris, ke ne ekzistas ia kaŭzo, kial naciaj kantoj ne disvastiĝu same kiel libroj. Por ilustrati la parolon membrinoj kantis trafe tradukitajn formojn de anglaj kaj francaj kantoj:—*Annie Laurie, Mountain Lovers, I passed by your windows, The Flower song from "FAUST,"* kune kun la bela "FABELO" de Julio Baghy.

La Eksperimento certe estis sukcesplena, kaj estos sekvata de tute esperanta koncerto la 19an de Junio.

Bristol Esperanto Society.—La 1an Aprilo ĉe la Kingsley Hall S-ro Dirac, Prez. de la grupo faris parolon pri "La Internacia Lingva Problemo kaj Ĝia Solvo." S-ro Westmancote, Propaganda Sek. de la grupo prezidis. S-ro Westmancote montris neceson por tia lingvo kia Esperanto por kunligi la laboristojn de la mondo; la ĥoro kantis "Ĉe la Bord' de Rivereto." S-ro Dirac, klare montris, ke Esperanto estas la sola solvo de la lingva problemo, kaj por havigi veran internaciismon ĉiuj devas lerni la lingvon. Poste S-ro Berriman kantis "Alvoko" esperante kaj angle. F-ino Stokes, anino de la I.L.P. kantis esperante. Kelkaj el la ĉeestantoj faris demandojn, al kiuj S-ro Dirac bone respondis. Oni disdonis multajn propangandilojn kaj vendis lernolibrojn.

Je la 6a Aprilo okazis sukcesplena sociala vespero, kiam la kursanoj donacis fontplumon al S-ro Carr la instruanto de la vintraj kursoj kiel dankesprimon pro lia helpo kaj afableco.

PROGRESS ABROAD.

INDIA.—Hindusthán Esperanto Sabhá (Indian Esperanto Society) has been founded at Delhi by Professor Gopalji, M.Sc., Lecturer, Delhi University. The attention of the educated is invited through press campaign. It is confidently hoped that the thoughtful will appreciate the idea and help on the noblest cause of knitting humanity together.

Indians abroad are strongly recommended and earnestly requested to help and join Esperanto organizations and take their legitimate share in XV. Universal Esperanto Congress, Nürnberg, August 2nd to 8th, 1923. Full particulars from Hindusthán Esperanto Sabhá, Delhi. [But see page 56.—Ed.]

Antaŭ-Kongreso en Parizo, Julio 1923a.—

59, Rue de Neuilly, Rosny-s-Bois,

(Seine) Franclando. Aprilo, 1923a.

Pro malbonaj cirkonstancoj, la Komitato de la antaŭ-kongreso en Parizo dum Julio 1923a, decidis ne organizi internacian antaŭ-kongreson en tiu-ĉi jaro.

La aliaj gazetoj bonvolu represi.

Por la Komitato,

La Ĝenerala Sekretario,

R. PETIT.

TRA LA GAZETARO.

THE Far East—Lastatempa numero de ĉi tiu bele presita anglalingva gazeto, aperanta en Japanujo, enhavas longan raporton pri parolado farita ĉe la Virina Klubo de Tokyo de nia samideano S-ro N. K. Roscoe. La parolanto skizis la historion de nia movado kaj la bonajn kvalitojn de la lingvo, kaj aldonis multajn detalojn pri la plej lastaj sukcesoj. Poste, S-ro Shindo, japano, parolis en la internacia lingvo, kaj S-ro Roscoe respondis la demandojn de multaj interesitaj ĉeestantoj. Mi gratulas kaj dankas la Redaktoron de *The Far East* pro la bona raporto, kaj komplimentas S-ron Roscoe pro lia entrepreno.

Literaturo.—No. 17 de ĉi tiu kvaronjara gazeto nun aperis. Ĝi enhavas novelon de H. Moreau, *La Kverka Visko*, tradukita el la franca lingvo; tre informan artikolon pri *La Kimra Lingvo kaj Literaturo*, de Prof. T. Gwynn Jones; *Rememoroj pri Hindujo*, de E. O. Leggatt; kaj aliajn diversaĵojn. Oni povas aboni la gazeton pere de B.E.A. je 2ŝ. 6p. jare (por kvar numeroj). Aparta numero kostas 9p., afrankite.

Esperanto.—La konata organo de la U.E.A. ankoraŭ restas nia ĉefa internacia gazeto, kaj ĉiu kiu ĝis nun ne abonis ĝin multe profitus tion farante (10ŝ. jare, pere de B.E.A.). Ne estas eble priskribi ĉi tie ĝian diversigitan kaj bonegan enhavon, sed ĝiaj meritoj trafe evidentiĝas en la fakto ke ĝi daŭre aperadis dum 18 jaroj. Ĝi regas nin per inspiraj artikoloj, informoj pri la movado, literaturaj pecoj, kaj praktikaj detaloj pri la funkciado de la U.E.A. mem; kaj nun ĝi ankaŭ utiliĝas en plua maniero per la dissendo, en la formo de enmetitaj aldonoj, de la jenaj eldonaĵoj, ĉiu plena de informo en la internacia lingvo pri la koncernataj temoj:—*Bulteno de la Internacia Labor-Oficejo*, *Por la Indiĝenoj* (bulteno de la Internacia Oficejo por Protektado de la Indiĝenoj), kaj *La Informilo* (bulteno por eksterlanda informo pri nacia vivo kaj ekonomio).

Pola Esperantisto.—La laste ricevita numero de ĉi tiu gazeto memorigas min pri ĝia reaperigo; kaj mi gratulas ĝiajn eldonantojn pro la ĝisnuna sukceso, montrita per la nova kovrilo kaj ampleksa enhavo. Al ĝi longan vivon kaj grandan utilecon en la lando kie Esperanto aperis antaŭ la mondo!

VERDANO.

TRA LA LIBRARO.

BARBRA.—*Unuakta teatraĵo de Jerome K. Jerome*, tradukita de S-ino Flora Hardcastle. Ĉe B.E.A., 1ŝ. afrankite.

Ofte oni demandas pri teatraĵo—sprita, facila, mallonga, 3-4-persona, taŭga por prezento ĉe festa vespero. Tia estas Barbra. Ĝi estas jam prezentita plensukcese en Keighley. Mi kore ĝin rekomendas al niaj grupoj.

Domage estas, ke englitis en la libron kelke da esprimoj kritikindaj, kvankam facile korekteblaj: ekz., *dronita*, *edziĝita*, *la kaldrono bolis*, *miris* (kun la senco *scivoli*, *sin demandi*) k.s. Atento al la Zamenhofa uzo de la komo igus la libron pli facile legebla. Tamen la ĝenerala stilo estas tre flua kaj bona, kaj evidentiĝas, ke la tradukintino scias la lingvon ne nur teorie, sed ankaŭ fluparole. Mi ŝin gratulas, kaj esperas baldaŭ vidi pliajn verkojn de ŝia plumo.

M. C. B.

[Ŝajnas al ni domage, ke la traduko ne estis submetita al kompetenta cenzuristo antaŭ ol ĝi estis presita. Red. B.E.]

Paris.—La belaj Vidaĵoj en Francujo. Editions D'Art L. J. Patras, prezo 16s. B.E.A. afrankite.

Ĉi tiu libro konsistas el aro da vidaĵoj en Parizo kaj la apudaj ĉirkaŭaĵoj; ĝi estas produktita en la plej alte arta formo, ĝi estas belege presita; ĝi enhavas sufiĉan Esperantan tekston por klarigi la diversajn bildojn; kaj entute ni ne povas imagi plitaŭgan donacolibron.

Precipe nun, kiam ni ĉiuj sopiras al la somera libertempo, tia libro ĝenerale, kaj ĉi tiu libro nome, prezentante grandiozajn ideojn pri la senkomparaj konstruaĵoj en Parizo, povus havi potencon influon sur iu persono, kiu ŝanceliĝas pri la loko por sia somera ekskurso. Ni kore rekomendas la kolekton al niaj legantoj ĉie.

REDAKTORO, B.E.

Midland Federation Conference, June 23rd, Leamington Spa. Visitors meet outside Jephson Gardens at 3.15 and 4.45. Tea, 5 p.m., at Trocadero Cafe, The Parade, Conference, 5.45.

International Conference of Trade and Transport Organisations for the diffusion of a Common Commercial Language.

Venice (Italy) April 2nd to 5th, 1923.

PROCEEDINGS.

FIRST SITTING (Opening)

Monday, 2nd April.

THE Conference opened at 10 a.m. in the Palace of the CHAMBER OF COMMERCE OF VENICE.

Cav. Pianetti presided on behalf of that Chamber, and Sig. Scattola greeted the Conference in Italian, expressing the desire that its work should bring great results in facilitating and increasing international traffic on the lines of the sound advice given by the Chamber of Commerce of Paris.

The Deputy-Mayor of Venice, Cav. Ponti, welcomed the delegates from 22 countries met together in Venice, a town of fine arts, built by the work of historic men of commerce, whose ships travelled over the whole world in order to organise the interchange of products. He cordially invited the members of the Conference to an official reception on behalf of the town Authority, in the famous Salon Napoleon later in the day. Intensification of world-wide commerce and general adoption of an auxiliary world-language would help towards the brotherhood of all peoples, which is the ultimate aim of all men of goodwill.

The General Secretary of the ITALIAN CHAMBER OF COMMERCE FOR SWITZERLAND, Dr. Chiostergi, explained in Italian the intention of that Chamber when it was decided to convoke this preparatory conference, which must help towards the solution of a great commercial problem, and serve as a step forward in the abolition of one of the greatest difficulties in the way of international traffic, not only commercial, but also touring.

When the Italian Chamber of Commerce for Switzerland took upon itself the responsibility for this invitation, it certainly did not expect such success. It was soon obvious from the replies received that a truly great part of the commercial, industrial and touring world, feels strongly the urgent need for a practical world-language, and that many organisations in various countries had already passed resolutions during the last few years recommending the use of Esperanto. In an even more positive way the Trade Fairs had commenced themselves to use the language for their international advertising and other relations, so that their experience could forthwith be brought into use in the discussions of the Conference.

It is now understood almost everywhere that on account of political rivalry it is not possible to officialise throughout the whole world the national language of one people, to thrust it on to all others as an auxiliary world-language. The only satisfactory solution is the general adoption of a neutral language, which will wound no national feelings, and can become little by little the pocket-language of every trader and traveller who has relations with countries other than his own. The Latin language would at least have that character of neutrality; but unfortunately it is much too

difficult and no longer responds to the needs of modern life. Because of that, there comes the ever-increasing number of sympathisers, official and private, who turn to Esperanto, which has now taken its position in the world as an auxiliary language, after the three or four chief commercial languages hitherto in use.

Commercial men wish to know before everything else if the proposed international language has been used successfully, if it lives, if it has spread into all countries. The Conference has already replied by itself to these questions, because, not only do the delegates of important commercial and touring organisations interchange experiences, not only does the documentary exhibition show a wonderful collection of Esperanto catalogues, prospectuses and guide books, but also the delegates are already spiritedly conversing in Esperanto, although a number of them have only been learning the language for a short time, in some cases for a few days only, for the special purpose of attending this Conference.

There are meeting here at the same time two Conferences. Firstly, a Conference of Delegates of Fairs, international, national and colonial, who will discuss matters of common interest, using Esperanto throughout this separate Conference. With one exception, the 21 great Fairs of Europe are represented in this Conference. Secondly, a wider Conference unites these delegates with those of 180 Chambers of Commerce, Industrial and Banking Associations and Touring syndicates, all wishing to come into agreement to generalise the use of the auxiliary world-language. Twenty-seven countries are here represented from Europe, America, Asia and Africa.

Dr. Chiostergi thanked the town and the Chamber of Commerce of Venice for their kind hospitality and wished success to the work of the Conference.

The second delegate of the Italian Chamber of Commerce for Switzerland explained the Agenda in Esperanto.

All subsequent speakers expressed themselves in Esperanto until the close of the Conference.

The delegate of the CHAMBER OF COMMERCE OF BUDA-PEST proposed the election as President of an eminent commercial man accustomed to the guidance of important meetings. He recommended the name of MR. JOHN MERCHANT, of the CHAMBER OF COMMERCE OF SHEFFIELD.

The delegate of the FAIR and the CHAMBER OF COMMERCE OF REICHENBERG supported this proposal, which was carried with acclamation.

The new President, the delegate of the Chamber of Commerce of Sheffield, expressed thanks for the honour done to his country, because his nation is one of traders. Englishmen prefer facts to speeches, and on that account he would listen carefully to everything said, and was certain that he would learn much from the Conference.

Afterwards there were elected as Honorary Presidents of the Conference the CHAMBERS OF COMMERCE OF VENICE, PARIS AND LONDON. As working Vice-Presidents, there were elected PROF. RAVIZZA, Director of Commercial Instruction in Milan and delegate of the Chamber of Commerce of Milan; and M. ANDRÉ BAUDET, President of the Administrative Council for Commercial Instruction of the Left Bank in Paris, and delegate of the Chamber of Commerce of Paris.

The Italian Chamber of Commerce for Switzerland was elected as General Secretary.

The delegate of the CHAMBER OF COMMERCE OF PARIS apologised for not speaking much, he having learnt to speak Esperanto only a week previously. (Nevertheless the audience admired his accent and clearness of expression). The Chamber of Commerce of Paris had sent him to support its resolution and the Fair of Paris to testify as to the experiences met with.

The delegate of the CHAMBER OF COMMERCE OF MILAN had commenced to learn the language only a few days previously. He thanked the Conference for the honour conferred upon him and promised to fulfil faithfully his role of attentive observer according to the mandate of his Chamber.

The delegate of the CHAMBER OF COMMERCE OF LONDON drew attention to the uneconomic system of multiplicity of languages for international commerce. Owing to the high cost of printing, one language is necessary for international advertising. The world to-day needs to save both time and money. He reported that the London Chamber of Commerce had just recommenced since the war the organisation of Examinations in Esperanto.

The delegate of the MINISTRY OF COMMERCE OF THE REPUBLIC OF CZECHOSLOVAKIA declared that his Ministry had long been convinced not only of the necessity for a world-language, but also of the suitability of Esperanto as a successful means for international commercial and touring publicity. Principally in the latter section the Ministry can testify from experience, because its touring section had used Esperanto to make Czechoslovakia known abroad. The Fair of Prague had done the same.

The delegate of the GENERAL CHAMBER OF COMMERCE OF PEKIN, of the CHAMBER OF COMMERCE OF TIENTSIN and of the CHINESE CHAMBERS OF COMMERCE IN SIAM AND MACASSAR reminded the Conference that the Republic of China had instituted the instruction of Esperanto in the normal schools. The Government of China supported the movement, because Chinese Commerce needs more and more the interchange of raw materials from the East with manufactured goods from the West, and the difficulty of European languages is as great a barrier as their multiplicity in the way of this necessary trade. Esperanto is much simpler and more equally usable by all countries.

The delegate of the MINISTRY OF THE INTERIOR OF GERMANY reported that more and more Chambers of Commerce in Germany are favouring the spread of Esperanto and its instruction in the commercial and also in the elementary schools of the Republic of Germany. This Conference will bring into being a useful series of documents on experience gained, and will reply to the wish of commercial men to prove anything whatever before they accept it.

The delegate of the MINISTRY OF FINANCE OF THE KINGDOM OF THE SERBS, CROATS AND SLOVENES testified as to the great changes which had occurred in Yugoslavia since the War. Formerly the German language was widely used for international

commerce. Now there becomes increasingly necessary a knowledge of the Italian and English languages, which knowledge, more often than not, is lacked by the business men. Esperanto brings direct help to solve this difficulty. The Ministry uses Esperanto to make known abroad information on economics, and import and export trade by means of the new bulletin, "La Informilo," printed in Esperanto.

The delegate of the MINISTRY OF COMMERCE AND INDUSTRY OF ROUMANIA pointed out that various Chambers of Commerce in Roumania are very favourable to the spread of Esperanto, because of the multiplicity of national languages in the Balkans and in Central Europe, and the difficulty of business relations. His Ministry had sent him as an observer to see how Esperanto works as a spoken language, and already he had noted with pleasure that by means of Esperanto he could easily and quickly understand the delegates from all countries.

The delegate of the FAIR OF VIENNA greeted the Conference also in the name of the MINISTRY OF COMMERCE OF THE REPUBLIC OF AUSTRIA, whose official representative sat beside him. THE CHAMBER OF COMMERCE OF VIENNA is of the opinion that the Conference comes at a very opportune moment to solve a great problem; also in Austria the Fair and sundry other commercial organisations and touring organisations find Esperanto useful.

The President greeted the official representative of the MINISTRY OF INDUSTRY AND COMMERCE OF POLAND.

The delegate of the INTERNATIONAL LABOUR OFFICE OF THE LEAGUE OF NATIONS brought to memory that that inter-state organisation is in relation with Chambers of Commerce and Industry on questions of labour conditions. It also had experienced the difficulty of diversity of tongues in conferences and correspondence, and the high cost of printing documents in many translations. Therefore it had experimented with the use of Esperanto and had printed documents in that language. Correspondence followed with organisations of farther Eastern countries. Notably successful was the distributing of information for reprinting in the national press. Since that success the International Labour Office now publishes a bulletin in Esperanto regularly.

The delegate of the CHAMBER OF COMMERCE OF TREVISA congratulated the Italian Chamber of Commerce for Switzerland on its useful initiative, which had been crowned with a greater success than one could have expected. He proposed that a telegram of thanks be sent to its President. This proposal was carried with applause.

The President expressed to the Italian Chamber of Commerce for Switzerland the unanimous thanks of all organisations represented at the Conference for the wonderful lesson of facts which had been given to all of them. He closed the sitting at 12 o'clock.

SECOND SITTING (The Trade Fairs)

Monday, 2nd April.

The President opened the Second Sitting at 3 p.m. with the information that 20 Fairs out of 21 were represented at the Conference. He asked the President of the Inter-Fair Commission to sit beside him to assist in guiding the discussions.

The delegate of the FAIR OF BARCELONA explained that the Fair chiefly uses the Spanish language, because its relations are principally with South America. However, the Fair also uses Esperanto officially for foreign correspondence, and has just published an artistic poster in the language for international advertisement. In Barcelona there is a large number of people knowing the language, and visitors easily find traders capable of conversing in it.

The delegate of the FAIR OF BORDEAUX reported that that Fair had distributed circulars in Esperanto and had dedicated a special stall to an exhibition illustrating the spread of the language. When the Committee of the Fair received the invitation of the Italian Chamber of Commerce for Switzerland it, of its own accord, asked one of its members to go to the Conference.

The delegate of the FAIR OF BRESLAU informed the Conference that it had distributed several thousands of prospectuses in Esperanto, and had received letters of enquiry from all countries as a result of the publicity that was effected through the services of the delegates of the Universal Esperanto Association.

The delegate of the FAIR OF BUDA-PEST reported that that Fair had already organised a separate office where persons speaking Esperanto were employed and notices in Esperanto were exhibited.

The delegate of the FAIR OF FRANKFORT ON MAIN quoted the following facts and figures. The Fair commenced to use Esperanto right from its foundation in 1919, because it had already been successfully used more than 10 years previously on the occasion of the International Air-travel Exhibition. Thanks to the services of the delegates of the Universal Esperanto Association throughout the world, the Fair was able to distribute circulars and prospectuses in Esperanto in 94 countries from all continents:—

October, 1919.—1,000 copies of a 2-page circular.

May, 1920.—15,000 copies of a 2-page circular, in 3 editions.

October, 1920.—12,000 copies of a 2-page circular, in 2 editions.

October, 1920.—2,000 copies of a 2-page circular, for Europe.

October, 1920.—6,000 copies of a prospectus, in 3 colours.

October, 1920.—2,000 copies of a special 4-page number of "Esperanto Triumfonta."

April, 1921.—6,000 copies of an 8-page illustrated prospectus.

April, 1921.—18,000 circulars.

April, 1921.—6,000 copies of a 12-page section list.

April, 1921.—2,000 copies of a special 5-page number of "Esperanto Triumfonta."

October, 1921.—15,000 copies of a 5-page circular, in 3 editions.

April, 1922.—3,000 copies of a 4-page prospectus.

April, 1922.—6,000 trade flysheets.

October, 1922.—5,000 copies of a 4-page prospectus

October, 1922.—12,000 copies of a 4-page prospectus with supplements.

Since the 4th Fair (April, 1921) a provisional catalogue (150,000 copies) had been printed with a section list translated into 10 languages, including Esperanto. During the last few years on account of the excessive cost of printing, and the increase in postal rates, it has been necessary to save; nevertheless one does not fear high expenses that have such results as the following:—

The cuttings from national papers received for the first four Fairs were:—

October, 1919, .. 35 in 9 languages.

May, 1920 105 in 16 languages.

October, 1920.. .. 120 in 20 languages.

April, 1921 128 in 23 languages.

Afterwards the statistics were no longer continued, because the Fair was satisfied with the results; but it is certain that the level continued normally. Correspondence in Esperanto also showed interesting figures. For the 1st Fair during four weeks there were despatched over 100 letters and received 450. For the 2nd Fair there were despatched 600 letters and received 450 enquiries. For the 3rd Fair there were despatched over 1,000 letters and received 650.

The letters of enquiry came from 37 countries. In all the results exceeded the expectation of the least sceptical, and the example should encourage other Fairs to use Esperanto on a larger scale than they had hitherto done.

The representative of the FAIR OF FINLAND affirmed the success of a special booklet in Esperanto on the Economic Strength of Finland with detailed import and export statistics. Very interesting articles concerning it had appeared in the most diverse languages in national papers, which shows that there are to be found in many places journalists capable of reading Esperanto.

By means of one booklet in that language one can thus at one stroke create interest in all countries of the world, because already there are organised everywhere circles in which Esperanto is known and used. The Fair established a special Esperanto Secretariat for foreign correspondence, and welcomed in Helsingfors in 1922 delegates from 14 other Fairs. All conversations took place in Esperanto with complete success.

The catalogue of the Fair of Finland contains an Esperanto list of goods. 500,000 6-language prospectuses are now being despatched to the whole world with a text in Esperanto. A considerable correspondence in Esperanto takes place with the secretariat.

The delegate of the FAIR OF LEIPZIG reported that that Fair had introduced Esperanto in 1918 in its list of commercial sections. Since 1921 it had published illustrated booklets in Esperanto twice yearly. It also prints in that language circulars, special numbers of gazettes, and announcements in the Year Book of the Universal Esperanto Association. The Fair uses Esperanto for correspondence and for giving information about German industry and trade. It has a special section for its Esperanto secretary in the Fair office, and employs there an official who is occupied solely with Esperanto. The results of this official use have proved to be much to the benefit of the Fair; the number of Esperanto-speaking visitors has grown from year to year, and during the time of the exhibition two officials are employed from morning until evening in helping them. Several visitors have declared that by means of Esperanto they heard of the Fair for the first time; this occurred for instance to traders from Morocco and the Argentine Republic. The Fair wishes to testify that it has found Esperanto very useful from the linguistic point of view, because there have not occurred those mistakes due to non-comprehension which do occur in the other language sections. Moreover from an advertising point of view it has proved to be as effective as it is economical.

The reporting delegate of the FAIR OF LYONS announced that that Fair had sent an observer to the Conference, because, from as far back as 1917 the Fair had given a free stall for the propaganda of Esperanto, and also for the help of visitors who speak that language. Further, the Fair has published

Esperanto prospectuses, announcements in Esperanto gazettes, and in the Year Book of the Universal Esperanto Association. As a result it had received requests for information in the language from the most diverse countries.

The representative of the FAIR OF MALMÖ reported that that Fair had just commenced the use of Esperanto.

The delegate of the FAIR OF MILAN was not able to report many results yet, as that Fair had only just commenced to use Esperanto, and had sent 50,000 flysheets in that language to all countries of the world.

The delegate of the FAIR OF PADUA reported that the use of Esperanto was commenced in 1919, when the Fair founded a special Esperanto office for the publicity and correspondence of the Fair. Moreover a special stall had been dedicated to Esperanto with guides for the assistance of visitors who speak that language. Correspondence in Esperanto chiefly takes place with traders of nations not knowing the great European languages. The Fair had received very efficient help for its publicity by electing representatives in several countries from among the delegates of the Universal Esperanto Association.

The delegate of the FAIR OF PARIS confirmed with pleasure that the Fair Committee had delegated, besides him, one of its most important members, M. André Baudet, who had learned Esperanto specially in order to take part in the Conference. In 1921 and 1922 the Fair set aside a stall for information about and in Esperanto. In 1922 it published 10,000 prospectuses and notices in the language.

The delegate of the FAIR OF PRAGUE reported the publication of 2,000 advertisements in Esperanto, and the printing of special postcards and notices about the Fairs of 1922 and 1923. Correspondence had taken place in the language and the results were favourable. In order to show its sympathy with the movement, the Fair had been officially represented in the 13th and 14th Universal Esperanto Congresses.

The delegate of the FAIR OF REICHENBERG maintained that the official acceptance of Esperanto for international advertisement and correspondence had given useful results to the Fair. Following on the despatch of prospectuses and notices in the language there appeared articles in the papers of many countries, and requests for information were received; therefore the Fair now printed an Esperanto translation of the catalogue of goods. In the bulletins the firms exhibiting indicate in which languages they correspond, and it is noteworthy that the name "Esperanto" appears several times on each page of these lists. In the office of the Fair itself Esperanto occupies, according to the number of letters, the fourth place of importance, coming immediately after the English, French and German languages. During the Fair Esperanto-speaking helpers are employed for the foreign visitors, and there can be seen in a special exhibit documents in Esperanto.

The delegate of the FAIR OF VIENNA had received instructions to testify to the suitability of Esperanto as an instrument of great value for commercial publicity in all countries. The Fair has used it specially since 1921, and at once noticed results by the appearance of articles in the most diverse countries. During the spring Fair not only are helpers for Esperanto-speaking visitors employed, but also there is a special exhibit concerning Esperanto. By its foreign correspondence the Fair has found that Esperanto is already very widely spread in countries whose languages are not well known abroad. For instance, from Bulgaria there came a reply that correspondence in Esperanto

was preferred because more traders know that language than know French or English. Already the Bulgarian Parliament has introduced Esperanto into the Gymnasia by means of a special section of an Education Act.

The delegate of the FAIRS OF ZAGREB AND LJUBLJANA regretted that the Fairs had not so far experimented with the use of Esperanto for international advertising, but had only commenced to use the language to get into touch with the other Fairs of the world. The Fairs had obtained the necessary secretaries, and had also urged their officials to learn Esperanto. The Fair of Zagreb intends to arrange a service of Esperanto-speaking assistants for foreign visitors, and the Fair of Ljubljana wishes to express the opinion that the spread of Esperanto seems to it to be of great help in re-establishing true internationality of trade in the world.

The President announced that the FAIR OF BASEL joined the Conference because it uses Esperanto for its international publicity, and had just published a beautiful illustrated prospectus in the language. It had sent an official declaration to express its approval of the official adoption of Esperanto as a commercial auxiliary language.

The FAIR OF LWOW (LEMBERG) was represented by the delegate of the Fair of Prague, who announced that it utilises the services of Esperanto-speaking helpers to guide foreign visitors, and greatly desires the strengthening of the inter-Fair organisation that had been set up by means of Esperanto.

The FAIR OF VALENCIA had asked the FAIR OF TRIESTE to represent it at the Conference. It was the first to use Esperanto over ten years ago, and has published large posters in the language.

To summarise, almost all the Fairs of Europe were heard in the Conference. The INTER-FAIR COMMISSION founded in Prague in 1921 uses only Esperanto for its correspondence and its Conferences. Its experience is a valuable testimony.

The President thanked the delegates for their interesting reports and closed the sitting at 6 p.m.

THIRD SITTING (The Chambers of Commerce)

Tuesday, 3rd April.

The President opened the sitting at 10 a.m.

Before the commencement of the discussion the delegate of the INTERNATIONAL LABOUR OFFICE OF THE LEAGUE OF NATIONS deposited a Report to the Conference on the experiences with Esperanto of that inter-state body. By the results achieved it is convinced that Esperanto is suitable for reciprocal intelligence, and that the publication of advices in that language had proved itself to be an efficient means to reach a wide number of readers scattered throughout the whole world. The President thanked the delegate for the interesting Report of the International Labour Office with which Office many Chambers of Commerce have relations. Now the delegates, who have met together in Venice as practical commercial men with the purpose of testing an instrument of commerce, will discuss the resolution proposed by the Chamber of Commerce of Paris, and sent, as a basis for the agenda, to all organisations invited.

The delegate of the CHAMBER OF COMMERCE OF PARIS reported on the inquiry made by that

organisation in 1921, and on the decision of the 9th February, 1921, introducing Esperanto into the commercial schools of Paris. He took advantage of the presence of the delegate of the International Labour Office to thank the League of Nations for the honour that it had conferred on the Chamber of Commerce of Paris in putting its conclusions as a supplementary document to the remarkable report approved by the Assembly of the League of Nations on the 21st September, 1922. He reminded the Conference of the manner in which the Chamber studied the question, and solved it only after serious examination and impartial tests, having heard also the arguments of the critics of Esperanto.

A perfect auxiliary language must make possible exact translation of every shade of human thought. Of that Esperanto is capable as was proved by an experiment in double translation, from the French language into Esperanto, and afterwards from Esperanto into French. Three precise, delicate texts were chosen, an arbitration regulation, a power of attorney, and a certificate of sale of a model. Two Esperantists made the first translation under the eyes of the judges and afterwards two others, without having been informed of the text, made the second immediately in the same place during the absence of the first. The approximation of the second translation to the original was such that it proved how precise, clear and easy is Esperanto, which fulfils all requirements of an international, commercial auxiliary language. The Commission of Enquiry was also informed about Ido, and soon came to the conclusion that instead of being an improvement it is a complication of Esperanto that only delays the spread of that language and creates confusion with the public.

After this critical examination the Chamber of Commerce of Paris unanimously decided to introduce the teaching of Esperanto as a facultative course in its commercial schools, and it published an expression of desire recommending the general adoption of such teaching in all countries. Classes at once commenced at the School for Higher Commercial Study, the High School of Practical Commerce and Industry and the commercial schools of the Right and Left Banks of Paris. Further, the same step was taken at the School of Higher Commercial Study for Girls, which had also sent a lady delegate to this conference. The classes had given excellent results.

Now, young people will learn Esperanto if it is capable of bringing profit to them, and for that it is necessary that the heads of firms require of their officials a knowledge of the language. Consequently, in spite of its high linguistic merits Esperanto should be presented to business men not as a further foreign language, but as a world-wide machine for understanding. Like the typewriter or calculating machine, Esperanto is a universal means of expression by its dictionary of roots, which can be purchased like a key with instructions for use contained in the sixteen rules of its grammar, without exceptions; and certainly more easily learnt than the rules of the ordinary calculating machine. This instrument costs little and makes possible a saving of many complicated or vague translations into foreign languages. Esperanto is already of value as an international code comparable to the telegraph codes. It should be indicated by every trader on letter paper just as the telephone number and telegraphic address. Present Esperanto to commercial men as a practical thing, they will adopt it; but turn yourselves first to those who sell or buy abroad, chiefly to the makers of products under trade marks for sale in all countries.

For their prospectuses, posters and price lists, they will save by means of Esperanto important sums in compositing and printing, instead of using and often crippling a number of foreign languages. It is also necessary to call attention to the great utility of Esperanto for wireless telephony. It remains to recommend the concentration of proposals and it is desirable to create in every country a society working by means of Esperanto for men of commerce and industry such as has just been founded in France, the Société Esperanto et Commerce under the Presidency of M. Balliman, the President of the Glass Trade Syndicate in Paris. In conclusion, let the Conference adopt the following expression of desire according to the text of the resolution of the Chamber of Commerce of Paris:—

Considering, that international relations would be much facilitated by the use of an auxiliary international language.

Considering, that there would be no question of prejudicing the use of national languages, which are intimately bound up with the history of each country and are rich in imperishable masterpieces;

Considering, that on the contrary the auxiliary language must be utilised as a code and means of communication between the nations, and therefore must necessarily be easily learnable for practical purposes;

Considering, that the language Esperanto has all requisite clarity and methodical simplicity from the points of view alike of grammar, vocabulary, and wealth of expression;

The International Commercial Conference in Venice resolves that it is desirable:—

1. That instruction in Esperanto should be introduced into commercial schools of all lands;
2. That Chambers of Commerce, Commercial Corporations, and Touring Offices desiring to facilitate commercial traffic and international travel, should aid the rapid spread of Esperanto as an international auxiliary language.

The President thanked the eminent delegate of the Chamber of Commerce of Paris and opened the general discussion on the resolution submitted. The delegates were asked to make known the opinion of the Chambers of Commerce in their country and to speak quite freely for or against according to the resolutions passed by their Chambers.

The delegate of the CHAMBER OF COMMERCE OF LONDON reported that he had made an enquiry into the commercial use of Esperanto in Great Britain and deposited an interesting list of firms using Esperanto for commercial correspondence. Besides the firms mentioned in this list others have used and do use the language as occasion offers. Similarly incomplete was a list of firms that had published catalogues and prospectuses in Esperanto, among which appeared the name of Messrs. Thomas Cook and Son. In the majority of cases at least one member of the firm, or of its staff, can correspond in Esperanto.

The delegate reported the results achieved (according to testimonials of firms using the language) for example: the manager of Messrs. Frank H. Lockyer Supply Co. took part as a salesman at the Fair of Lyons, in 1919, without knowing the French language at all. By means of the assistance of the deputy-delegate of the Universal Esperanto Association, he received precise information in advance, and could employ a French assistant with a knowledge of Esperanto. Accompanied by the deputy-delegate of the Universal Esperanto Association he successfully and easily conversed in the Fair Offices at the Town Hall.

With his assistant he visited shops to present his wares.

Messrs. Stephens' Inks certified, that, following on advertising in Esperanto, they received communications from almost all countries with perfect comprehension. After a twentieth of the time given to other languages, Mr. Henry Stephens was of the opinion that Esperanto, on account of its greater simplicity and clearness, was preferable to languages that he had been using for the past twenty years.

Messrs. Adams Polish, Ltd., preferred after English to use Esperanto rather than a foreign language, because in that way the possibility of misunderstanding entirely disappeared.

Messrs. Mouchel & Partners, Ltd., Civil Engineers, had used Esperanto for buying steel bars and rails which were for disposal in various continental countries after the Armistice, for securing photographs and precise information relative to bridges and harbour works, etc. "As a Franco-British firm" wrote one of the directors, "we may candidly state that the standard of linguistic correctness in the Esperanto letters was much higher than that generally obtaining in letters from foreign correspondents who attempt to write us either in French or in English. A special and typical example may perhaps be mentioned usefully. A well-known continental Engineer, the inventor of a clever mathematical instrument, sent us manuscripts of his pamphlets in English and French (neither of these languages being his native tongue), describing the theory and practice of the apparatus, concerning which he sought our opinion. We had great difficulty in understanding thoroughly all the points, until he sent an Esperanto translation, which at once cleared up all the points upon which we were still in doubt."

Messrs. The Norda Import Co. wrote: "Dealing with French, Polish, German, Austrian and Czechoslovakian firms and importing goods from all these countries, we have proved that the use of Esperanto is not only practicable but almost indispensable. It is, therefore, without the slightest hesitation that we affirm, in the light of our experience, that it would be only at much greater expense and with far more inconvenience that we could secure the same results without the aid of Esperanto."

Messrs. The Helical Bar and Engineering Co., Ltd., wrote: "We had occasion to use Esperanto for advertising special requirements we had in building materials obtainable from Continental countries. The accuracy of technical details was always quite satisfactory, and we have no doubt Esperanto 'fills the bill' for international correspondence."

The delegate of the Chamber of Commerce of London deposited a list of twelve such testimonials. The Chambers of Commerce of Bath, Plymouth and Burnley had passed resolutions recommending the general adoption of Esperanto.

The Chamber of Commerce of London had recommenced the organisation of examinations in the language, which they had conducted prior to the war.

The Secretary of the Universal Esperanto Association in London received in the year before the war 1178 letters, and dispatched 1395, fulfilling 257 services, about half being connected with commerce and a quarter with touring. An interesting list of typical services was deposited, dealing with printing machines with Spain; publicity with Portugal; horticulture with Russia; clothes with Poland; kinematographs with Germany and Russia; honey from Russia; engraving with Spain; locomotives with Austria; patents with several countries; oil with North Africa, etc., etc. Further, the Secretary had translated many

letters and circulars for British and foreign firms. This showed that by its own organisation with delegates in all countries of the world the Universal Esperanto Association facilitates the immediate use of Esperanto for practical purposes. All the facts mentioned undoubtedly constitute arguments in recommendation of support for the resolution of the Chamber of Commerce of Paris.

The delegate of the CHAMBER OF COMMERCE OF TREVISA quoted similar facts for Italy. According to his enquiries supposedly 40,000 persons had learnt Esperanto in Italy and there are centres with translators ready in 114 Italian towns. There were 23 Italian Chambers of Commerce represented in the Conference besides five Italian Chambers of Commerce in other countries of Europe and America. He supported the Paris proposal.

The representative of the export journals *Le Cuir* and *Les Echos de l'Exportation* of Paris quoted 23 Chambers of Commerce in France which had adopted resolutions favourable to Esperanto, namely: Avignon, Beauvais, Béziers, Brive, Calais, Cette, Clermont-Ferrand, Grenoble, Le Puy, Le Tréport, Limoges, Lyons, Macon, Moulins, Nîmes, Paris, Roanne, Saumur, Saint-Omer, Tarare, Tulle, Vienne and the French Chamber of Commerce in London. A contrary opinion had been expressed by five, namely: Ambert, Arles, Dijon, Marseille, Oran. Official classes had been organised by three, namely: Paris, Avignon and Limoges. Free rooms for classes had been given by three, namely: Beauvais, Macon and Saint-Omer. A subsidy had been given by three, namely: Beauvais, Cette and Paris.

The journal, *Le Cuir*, the organ of the Leather Industry of Paris, took up Esperanto in 1921 and published in the language a translation of a list of leather goods. It corresponds in Esperanto with several Fairs, and has also received in the language commercial letters from countries such as Brazil, Czechoslovakia, Finland and Japan. It had received technical articles from Sweden and Czechoslovakia. To quote at random another example of commercial services by means of Esperanto, selected from the statistics of the Universal Esperanto Association, the delegate in Lyon received during the last year 445 letters and 78 printed circulars, etc., in Esperanto. He himself dispatched 342 letters and 1,037 circulars. He carried out 145 services, among which were 34 for commerce and 64 for touring.

The delegate of the SYNDICATE OF CHEMICAL MANUFACTURERS IN LYONS confirmed these facts. In Lyons alone there were more than 20 firms which correspond in Esperanto and the delegate deposited a list of these.

The delegates of the CHAMBERS OF COMMERCE OF BRNO, REICHENBERG and HRADEC-KRALOVE (KONIGGRATZ) announced that their Chambers and also those of OLOMOUC and BUDEJOVICE had adopted resolutions supporting Esperanto. The Chamber of Commerce of HRADEC-KRALOVE had even established an office for translating traders' documents from and into Esperanto. In that town there were 2 firms in 1921, and 33 firms in 1922, using Esperanto for their advertising. The Chamber of Commerce had organised an official class for commercial correspondence. One firm reported that following on one announcement in Esperanto it received 10 enquiries from 5 different countries.

[The report will be concluded in our next issue and will be published in book form with additions as early as possible].

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (Inc.), 17 HART STREET, LONDON, W.C.1.

OFFICIAL NOTICES.

GUARANTEE FUND, 1923.

(Minimum Total Required, £500).

	£	s.	d.
Carried forward (corrected figure)*	412	15	0
Blackett, E. R., Bath ..	1	0	0
Currie, W. B., Burnley ..	1	0	0
Horne, J. B., Glasgow ..	1	0	0
Loughborough Esperanto Society	0	10	0
Moffatt, Mrs. E., Belfast ..	1	0	0
Muir, Miss E. S., Edinburgh ..	1	0	0
Osmond, Mrs. London ..	0	10	0
Sutcliffe, Fred, Gateshead ..	0	10	0
White, C. F., Manchester ..	0	10	0
Total ..	419	15	0

*Various deductions have been made owing to death or resignation.

DONATIONS (to 30th April).

To General Funds.—Miss M. E. MILNER, £2; A. H. LOUIS, 11/-; Sundries, 7/6.

To 1922 Guarantee Supplementary Fund (to make up £30 deficit).—H. B. MITCHELL, £1 12s.; Miss M. E. MILNER, 10/-; Sundries, 7/-.

To Propaganda Fund.—ANEURIN WILLIAMS, £10; S. LISTER JAMES, £10; BUCHANAN, SCOTT and Co., £1 1s.; Esperantisto 8820, £1 1s.; Miss MILNER, 10s.; M. PEARSON, £1.

CANDIDATES FOR MEMBERSHIP.

SUEHIKO AZUMA, 79 Dartmouth Park Hill, Highgate, London, N.W.5; H.R.H. PRINCE REGNIER DE BOURBON, Inverness House, Merton, Surrey; Miss GLADYS M. DUNN, 41 Gower Street, London, W.C.1; Rev. FREDERICK H. K. EDWIN, Creffield House, Manningtree, Essex; Miss MAUDE M. HARWOOD, c/o Bank of New South Wales, Sydney, Australia; WILLIAM C. OWEN, 445 High Road, Willesden, London, N.W.10; GEORGE F. WATES, 17 Seagry Road, Wanstead, London, E.11; ADOLPHUS H. LOUIS, High Beach, Essex; Miss BLANCHE DRINKWATER, 55 Pickup St., Clayton-le-Moors, Accrington; REDVERS M. JAMES, 8 Pleasant Row, Cwmbach, Aberdare, S. Wales; Miss MARGARET C. McCULLOCH, "Strathyre," Blantyre, Lanarkshire; Miss LYDIA L. SCOTT, The Clock House, Bromsgrove, Worcestershire; WILLIAM C. McKENNA, 38 Cormichael Place, Langside, Glasgow.

NEW GROUP REPRESENTATIVES.

Edinburgh, Misses ROBB, TAIT, VALENTINE, Messrs. W. HARVEY, J. W. MURRAY.

NEW GROUP DELEGATE.

Lancashire and Cheshire Federation, Miss B. DRINKWATER.

MONTAGU C. BUTLER, Secretary.

PASSED ADVANCED EXAMINATION.

GEORGE BELL, Mrs. KATHERINE FRAZER, MARY M. RANKIN, *JESSIE HARRIS, ELSIE ANDERSON, Edinburgh; PHYLLIS M. DICKINSON, Leith; EDMOND MACGREGOR, THOMAS COLQUHOUN, ELSIE M. FINNIE, *Mrs. CATHERINE B. STEWART, *ADAM RUTHERFORD, Glasgow; ISABELLA M. COCHRANE, GRACIE P. HUNTER, LILY SHEARER, *MARGARET DUNCAN, ELIZABETH MOULTRIE, *CATHERINE DUNCAN, Dunfermline; ROBERT WOOD, London; THOMAS A. RILEY, Keighley.

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION.

*Mrs. ROSA HOBHOUSE, Ditchling Common, Sussex; PATRICK O'REILLY, FANNY SMOLENSKY, LILLIAN JOHNSTON, *Mrs. ANNIE MORRISON, ISABELLA MACDONALD, *MARY MARTIN, CHRISTINA DICKSON, WILLIAM C. McKENNA, MARGARET HARVEY, SONIA ZAM, MARGARET THOMSON, *Mrs. WILLIAMINA HAMILTON, MINA McCONOCHIE, MARGARET FRASER, MARY H. AITCHISON, *JESSIE FRASER, *ANNIE McL. KENNEDY, Mrs. ANNIE POOLE, Glasgow; *MARGARET C. McCULLOCH, Blantyre; *JANET MERCER, *JANE A. BROWN, *ANNIE W. SIMPSON, *SOPHIA T. C. ADAMSON, *HELEN COWE, MARGARET MURRAY, JANET R. DAVIDSON, Dunfermline.

*Denotes that candidate has passed with distinction. WM. HARVEY,

Hon. Secretary, Examinations Committee.

24th April, 1923.

EXAMINATIONS.—These will be held at the Offices of the Association, 17 Hart St., London, W.C.1., as follows:—

Preliminary: Monday, 4th June, 6.30 to 8. Fee 1/6.

Advanced: Tuesday, 5th June, 6 to 9. Fee 3/-.

Candidates should give notice of intention to attend.

PROPAGANDA COMMITTEE, B.E.A.—Report of work, 1st March to 27th April, 1923.—Thirteen Meetings have been addressed, 372 persons being present, and books to the value of £3 6s. 6d. being sold. Four new classes have been formed, and others strengthened. Ten further meetings have been arranged for future dates. 998 circular letters have been posted to various bodies for propaganda purposes; in addition to a considerable amount of work in connection with the Venice Conference and correspondence with enquirers. Revised editions of the leaflets, *Esperanto and the League of Nations* and *Recent Progress*, are in the press. 320 copies of the League of Nations' Report have been sent, with a covering letter, to teachers who have asked for them.

FAKO DE KORESPONDO.

89.—**Meksikio.**—E. E. Guerra, *Postestro, Tampico*, dez. kor. letere kun sinjorinoj kaj fraŭlinoj pri la grandaj kaj malgrandaj aferoj de la vivo. Ne intersangas pm.

2.—**Germanujo.**—Phillip Holler, *Bai Fa Holler, Gor Kenkenchen, Horren bei Kolmon, Rhein*, 19-jara, kun anglinoj—aparte vizitontinoj al XVa Kongreso.

8.—**Aŭstrujo.**—M. Trenner, *i Zirkusg. 27/3, Wien, II*, pri radiotelefonio aŭ -telegrafio.

9.—**Japanujo.**—Takizo Shigematsu, *Doshisha Universita'o, Kyoto*, kun ges. ĉiulandaj.

10.—**Japanujo.**—Sadamoto Jamada, *Sekretario de Esp. Grupo en Tojama Farmacia Kolegio, Tojama*, dez. korespondantojn por siaj grupanoj.

11.—**Novzelando.**—P. Whittle, *Post Office, Cambridge, Waikato, North Island*, dez. kor. per ipk. kun ges. en Skotlando kaj Irlando.

12.—**Aŭstralio.**—Allen Bowden, *30, Ngarveno Str., Moonsee Ponds, Melbourne, Vic.*, kontraŭ 20-100 sendifektaj pm de Irlando (Libera Stato) sendos samnombro da Aŭstralaziaj.

MORTO.

Sheffield.—Je la 22a de marto, nia entuziasma kunlaboranto kaj Prezidinto de la loka grupo, S-ro John Peter Dunbar, mortis.

Viro modesta kaj senafekta li estis, kiu altiris al si la amon kaj fidon de ĉiuj siaj amikoj. Lia helpa konsilo ĉiam ĝojigis nin, kaj malfacilaĵoj ofte forrapidis je la bone-elpensitaj vortoj de li tiel malavare oferitaj.

Mankas kaj longtempe mankos al ni lia kvieto, sed tamen forta, personeco. Li mortis—sed li vivos ĉiam en la memoroj de siaj amikoj.

Al la amantaj kaj amataj vidvino kaj gefiloj, ĉiu ĉekora Esperantisto kuniĝos kun ni en la oferado de amo kaj simpatio.

E. G. G. B.

LA JUNA LERNANTO

SUPPLEMENT TO "THE BRITISH ESPERANTIST"

N-RO 17

MAJO 1923

La Juna Lernanto is distributed free with *The British Esperantist*. Separate subscriptions are accepted at 1/- per annum post free commencing with any number. Price for quantities, 6d. for 25 or 1/- for 50, post free. Send orders to B.E.A., 17, Hart Street, London, W.C.1, England.

La Juna Lernanto estas disdonata senpage kun *The British Esperantist*. Apartajn abonojn oni akceptas po 1 ŝilingo jare, aŭfrankite. Oni povas komenci je iu ajn monato. Prezo por kvantoj, 6 pencej por 25, 1 ŝilingo por 50, aŭfrankite. Mendojn oni sendu al B.E.A., 17, Hart Street, London, W.C.1, Anglujo.

Manuskriptojn k.t.p. oni bonvole sendu al S-ro E. R. Edmonds, 21, Russellcroft Road, Welwyn Garden City, Herts, Anglujo.

*The world is so full of a number of things,
I'm sure we should all be as happy as kings.—R.L.S.*

Karaj Gejunuloj,

On the last page of this number you will find the result of our Special Competition for readers in other lands. It is very interesting to know that our little magazine is read by young people abroad, and that they take an interest in our Competitions.

This month I want to tell you about a Special Competition for young people at home. There will be nice prizes for the best papers received, and you will have until the 31st July to do the work.

What you have to do is to write an original story in Esperanto of not less than 200 words, but you can make it as much longer as you like.

This letter contains about 200 words—so you can see how long your story should be. The best will be printed.

You can write a fairy tale, or a sea story, or about any other subject you fancy.

Send your papers to "KONKURSO," c/o B.E.A., 17, Hart Street, London, W.C.1. This competition is open to readers up to 18 years of age, and must be the unaided work of the competitors.

You will soon be enjoying your Whitsun holiday; so you can start your story then.

Via amike,

LA REDAKTORINO.

THERE WAS A JOLLY MILLER

Loĝadis brava muelist'
Ĉe la rivero Dee; (Elparolu di)
De frumateno ĝis vesper'
Laboris gaje li:
Alaŭde dum la tuta tag'
Li kantis tion ĉi;
"Atentas mi pri neniu ajn,
Kaj neniu ajn pri mi."
"La muelejo estas ja
Patrin', infan', edzin';
Mi ĝojas esti apud ĝi
Kaj restos ĝis la fin'.
Al kuracisto aŭ leĝist'
Neniam pagis mi:
Atentas mi pri neniu ajn,
Kaj neniu ajn pri mi!"

Tradukis M.C.B.

EARLY ONE MORNING

Matene, tre frue, dum levis sin la suno,
Mi aŭdis elvale la voĉon de fraŭlin'.
Ĉu vi karesas, poste forgesas?
Kial kruele vi nun forlasas min?
Memoru la kisojn donitajn en la laŭbo,
La ĵurojn flustritajn al via amatin'.
Mi portis girlandon el rozoj de l' ĝardeno,
Kaj plektis en kronon por meti ĝin sur vin.
Pri ŝia doloro malgaje lamentante
La valo eĥadis la ploron de l' fraŭlin'.

Tradukis C.B.

ROZO

Mi estas pupo kun blondaj haroj, bluaj okuloj kaj ruĝaj vangoj. Mi certe estas bela, kaj multaj personoj admiras min. Mi demandis al mi, Kio okazos? Eble reĝino aĉetos min, kaj mi loĝos en palaco, kaj vidos la mondon.

Tute ne. Knabino enmetis min en skatolon kaj mi dormis. Unu tagon, oni malfermis la skatolon, eltiris min kaj vestis min per belaj jupoj kaj robo, eĉ donis al mi peltan veston kaj ĉapelon. Oni sidigis min apud la fenestro de butikoj inter aliaj pupoj, bestoj kaj ludiloj. La fenestro estis ornamita per branĉoj, vitroj, pilkoj kaj elektraĵoj lumoj, tiel brilaj, ke unue mi ne povis vidi. Ekstere, multaj infanoj fingre montris min kaj mi estis tre fieraj.

Baldaŭ aŭtomobilo haltis kaj sinjorino kun bele vestita knabino eliris. Ili venis en la butikon, kaj petis, ke oni montru al ili, kelkajn pupojn. La infano tuj elektis min. Mi estis tre feliĉa kiam mi rigardis mian mastrineton. Ŝi havis bluajn okulojn kaj orkolorajn harojn. Ŝia voĉo estis dolĉa kaj ŝi ridetis je mi. Ĝoje mi eniris la aŭtomobilon sur la brako de Elzino. Ŝi loĝis en bela domo kaj mi vivis feliĉe ĝis Kristnasko. Elzino senvestigis min ĉiunokte kaj metis min en ĉarman lulilon apud sia lito. Ĉiumatene ŝi revestis min, sidigis min apude, kiam ŝi manĝis aŭ lernis, veturigis min sur la stratoj en puŝveturilo aŭ portis min sur la genuoj en aŭtomobilo. Ŝi nomis min Rozo pro miaj ruĝaj vangoj. Sed baldaŭ tiu bona vivo finiĝis. Unu vesperon, mi aŭdis grandan bruon malsupre en la domo, piedpaŝojn kaj laŭtajn voĉojn. Elzino saltis de sia seĝo, metis min sur kanapon kaj subite kuregis el la ĉambro. Poste ŝi revenis kun du knaboj, kiuj kuris ĉirkaŭ la ĉambro rigardante ĉion. Ili vidis min, kaj unu ekprenis min maldolĉe, kaj ĵetis min en la aero. Mi preskaŭ ŝvenis, sed li kaptis min kaj ĵetis min al la frato. Se mi nur povus paroli!

Oni vokis la infanojn por vespermanĝi, kaj mia mastrineto tute forgesis min. Tie mi kuŝis tra la nokto, treege malvarma kaj malĝoja. Matene, unu el la knaboj, vidante min tie, diris al la frato, "La pupo malvarmiĝis." Li metis min sur seĝon apud la fajro. Tie mi sidis, neniu venis por helpi min. La vakso sur miaj vangoj fandiĝis kaj gutis sur mian belan robon. Mi rigardadis ĉiam la fajron, mi deziris voki helpon sed neniam sono venis el miaj lipoj.

Kiam Elzino kaj la fratoj revenis, ili ĉiuj ridis kaj diris, "Kiel malbela ŝi estas." La vartistino remetis min en la skatolon kaj, dum kelkaj tagoj, mi restis en ŝranko. Tiam oni eltiris min, metis min en pakajon kun aliaj difektitaj ludiloj, kaj mi revojaĝis ĝis mi min trovis en granda ĉambro, kie multaj malriĉe vestitaj infanoj sidis

sur benkoj. Meze de la ĉambro staris kristnaska abio kun kandeloj kaj multaj donacoj sur ĝi. Afablaj sinjorinoj donis ion al ĉiu infano, kaj baldaŭ mi estis ĉirkaŭprenata de knabineto, kiu kriis ĝoje kaj kisis min, malgraŭ miaj difektitaj vangoj. Ŝi karesis min, kaj parolis tiel dolĉe, ke mia malĝoja koro tute trankviliĝis, kaj de post tiu tago mi vivis tre feliĉe kun mia nova mastrineto Lucio. Ŝi neniam forgesas min, kaj ni amas unu la alian tre multe.

E.L.O.

LA LIGILO

Sceno—ARBARO

(Eniras du feinoj; ili dancas dum kelkaj minutoj. Japanino eniras plorante kaj sidiĝas sur ŝtupo).

1A FEINO:—Kiu vi estas, knabineto? Kial vi ploras? Ĉu vi komprenas Esperanton?

JAPANINO:—Jes, mi ja komprenas Esperanton, sed ne la anglan lingvon.

2A FEINO:—Kia estas via lingvo? De kie vi venis?

JAPANINO:—Mi estas Japanino kiu venis al Anglujo per ŝipo, sed mia patro, kiu estis kun mi, mortis sur la ŝipo, kaj nun, mi estas sola—tute sola. *(Ŝi ploras denove.)* Kiu vi estas?

1A FEINO:—Mi estas la feino "Espero" kiu zorgas pri la perditaj fremduloj.

2A FEINO:—Kaj mi estas la feino "Amantino," la helpanto de la feino "Espero".

1A FEINO:—Mi tri bedaŭras ke via patro mortis, sed ne ploru, kara. Mi venigos amikojn al vi. Ili prizorgos pri vi kaj vi estos tre feliĉa kun ili. *(Ŝi svingetas la vergon trifoje kaj vokas "Henriko, Henriko." Eniras Henriko, tipa angla knabskolto).*

HENRIKO:—Ĉu vi vokis min, feino? Jen mi estas, via servanto.

FEINO:—Henriko, jen estas kompatinda Japanino, kiu perdis la patron. Bonvole konduku ŝin al via hejmo kaj prizorgu pri ŝi ĝis mi povas aranĝi por ŝi ŝian propran hejmon.

HENRIKO:—Kun plezuro, mia estiminda estrino. Mi amos ŝin kiel mian fratinon. Eble ŝi malsatas. Antaŭ ol foriri ni manĝos la kukojn kiujn mi havas en mia tornistro. *(Li eltiras saketon da kukoj kaj petas ke la Japanino manĝu. La feinoj foriras dancante.)*

JAPANINO:—Mi dankas vin. Vi estas tre bonkora. Mi estas pli feliĉa nun. Kie vi loĝas?

HENRIKO:—Mi estas knabskolto kaj loĝas en Southampton kun miaj gepatroj kaj belga knabo nomita Franzo, kiu venis loĝi kun mi kiam la Granda Milito komenciĝis. Jen li estas. *(Eniras belga knabo portante verdan stelon jake kaj batilon mane. Li fajfas*

"*L' Espero*").

FRANZO:—Ha! jen vi estas, Henriko. Mi serĉas vin. Kiu estas tiu?

HENRIKO:—Tiu estas Japanino kiu alvenis al Anglujo hodiaŭ. Ŝi komprenas Esperanton.

JAPANINO:—Jes, mi komprenas kion vi diris kaj kion vi fajfis. Ĉu ĝi ne estis "*L' Espero*"?

FRANZO:—Jes, ĉu vi scias la vortojn? Ĉu ni kantu ĝin?

JAPANINO:—Ho, jes. Ni kantu. Rigardu! la feinoj revenas.

HENRIKO:—Eble ili kantos kun ni. (*Al Feino "Espero"*) Feino, ĉu ni kantu "*L' Espero*"?

LA FEINO:—Certe jes. Ni kantu kune.

(*Ili kantas "L' Espero" kune. Tiam la kurteno falas.*)

D.P.

MIA BUŜUMO

Rakontita de hundo, nomita "Dinko"

Mi komencu ĉe la komenco. Estis matenmanĝa horo. Mia mastro estis leganta ion kion li nomas "*Ĵurnalo*."

Subite li lasis ĝin fali, kaj diris,

"Aŭskultu, Nanco! kiel ŝatos ĉi tion kompatinda Dinko?"

Mi aŭdis mian nomon kaj kuris kaj metis la nazon en lian manon, kaj tiel mi aŭskultis pri mia sorto.

Li legis, "En kaj post la unua tago de la plej proksima monato ĉiu hundo devos porti buŝumon kiam ekster la domo. Iu hundo trovita sen buŝumo estos mortigita de la polico. La malsano, rabio, estas sciigita kaj oni devas prizorgi la publikon."

Kiel dolorigata estis mia mastrino, kaj kiel rapide ŝi probatalis por mi.

"Dinko ne povas malsanigi iun. Li estas tute sana. Ĉu ne, mia kara hundeto? Ho, Harry, ni ne povas meti Dinkon en buŝumon. Estas metodo por frenezigi lin—pro ĝia ofendeco."

"Mia kara edzino, mi timas, ke ni devos obei la leĝon."

"Ho mi malamas la leĝon; decas, ke hundoj estu feliĉaj. Ili ne povas esti feliĉaj se ili portas buŝumojn—ĉu vere, Dinko, karuleto? Mi opinias, ke la personoj kiuj faris ĉi tiun regulon ne posedas hundojn—ne ŝatas hundojn—ne scias ion pri hundoj—neniam studis la manierojn de hundoj—ne scias, ke hundoj povas paroli per siaj okuloj—kaj plori—kaj ĝemi—kaj simpatii—kaj. . . kaj. . ."

"Mia kara Nanco, penu ne ekscitiĝi. Pensu, pri kio okazos, se Dinko ne portos buŝumon. Mi devos pagi monpunon, aŭ malliberiĝi, kaj Dinko fine nepre estos mortigita. Kaj se li

intertempe mordus iun, vi neniam pardonus vin, ĉu, Nanco? Nu, mi devas iri al oficejo. Estas bone, ke mi vizitu butikon por aĉeti buŝumon. Ne turmentiĝu troe, Edzineto. . . . Ĝis la! . . ."

Kiel malfeliĉa estis mia mastrino tiun tutan tagon. Ŝi turniĝadis al mi kun larmoj en la okuloj, pensante pri la buŝumo.

Estis tute nova kaj stranga al mi, tiu vorto "*Buŝumo*." Baldaŭ tamen vesperiĝis kaj samtempe mi eltrovis ĝian signifon. Mia mastro revenis portanta ion, kaj diris—

"Mi havigis la buŝumon, venu ĉi tien, Dinko; ni vidu kiel ĝi taŭgas al vi."

La momentojn, kiuj sekvis, mi neniam forgesos. Mi kuris tien kaj reen penante formovi la abomenaĵon. Mi frotis mian nazon kontraŭ la tablokruroj, mi bojis, mi ĝemis; poste mi kuŝiĝis kaj plorkriis, korrompite. Mia mastrino levis min, kaj ŝi ankaŭ plorkriis. Tiam mia mastro levis ŝin, kaj la malaminda buŝumo ŝajnis dolorigi nin ĉiujn.

Fine, mia mastrino malligis la buŝumon, kaj metis mian vizaĝon en siajn du molajn manojn.

"Ho" mi pensis, "jen estas aminda mola buŝumo kiun porti estas sincera plezuro," kaj tiam ŝi diris al mi:

"Kara, karega Dinko, oni ordonis, ke vi portu buŝumon. Se vi ne portos ĝin, oni ordonos al ni, ke vi estu mortigata, kaj vi ne volas lasi nin, ĉu Dinko?"

Mi iris al la loko, kie la buŝumo jam falis, kaj rulis ĝin al la mano de mia mastrino. Ŝi surmetis ĝin tiel delikate, ke mi ne sentis ĝin tiel terura ĉi tiun fojon.

Nun kiam ajn mi vidas, ke mia mastrino surmetas sian ĉapelon, mi alportas mian buŝumon kaj kuŝigas ĝin apud ŝiaj piedoj, kaj ŝi frapetas min kaj diras:

"Nur dum ni estas eksterdome, nur dum kelkaj horoj, mia kara Dinko!"

M.M.G.

VENECIO

En la urbo Venecio loĝas preskaŭ 172,000 personoj. La urbo estas 4 kilometrojn malproksima de la firma tero, kaj 2 kilometrojn de la libera maro. Ĝi estas starigita sur 117 malgrandaj insuloj apartigitaj per 150 kanaloj kaj kunigita per 350 pontoj. La plej granda el ĉi tiuj kanaloj estas la "*Grandakanalo*" kiu dividas la urbon je du malegalaj partoj.

La urbo havas 72 preĝejojn (la plejmultaj el ili estas monumentoj). La ĉefa preĝejo estas tiu de S-ta Marko kiu enhavas multege da artaĵoj.

Competitions for Boys and Girls

PUZZLE COMPETITION—No. 7.

(Seventh Series)

This Competition is limited to boys and girls of not more than 15 years of age. Competitors must write their solutions on a postcard addressed "KONKURSO," c/o B.E.A., 17, Hart Street, London, W.C. 1, and add their age and the name of their school. A Monthly Prize will be given, and at the end of the Series special prizes will be awarded to those who obtain the highest number of marks.

N.B.—It must be understood that Solutions are the competitors' unaided work.

In schools where Esperanto is taught it is suggested that the teacher collect the cards and send them in under an envelope, to save postage.

Postcards to be sent not later than June 4th.

KAŜITAJ BIRDOJ KAJ ARBOJ

1. Ili rigardis al la bela bildo de knabino.
2. Per acido ni povas purigi metalon.
3. Ni esperas ke la rikolto estos bona.
4. Lia amiko timeme vekis la dormantinon.
5. Ne risku kolon por tiu malinda celo.
6. Vi nur povas ĉeesti, se vi havas la samajn opiniojn, kiel mi.
7. El Hispanujo venis tri gazetoj por la knabo.
8. Tre mirinda cerbo estis tiu de la elpensinto de Esperanto.
9. Li vidis multe da turtoj, kiam li vizitis la kuzon.

DIAMANTAJO

.	estas konsonanto
.	estas refleksiva
.	estas tempparto
.	estas vortaĵo
.	estas besto
.	estas memorigilo
.	estas konsonanto

RESULT OF COMPETITION No. 5.

Prizes have been awarded to :—

ALBERT CARTER (age 13),
St. Paul's Boys' School, Worcester.

EDITH CLAYTON (age 13),
Green Lane Council School, Patricroft.

Special Mention. W. Bee, W. Clark, H. Hill, H. Hunt, E. Thomasson, St. Paul's Boys' School, Worcester; E. Butterworth, E. Dowling, M. Gorton, G. Hargreaves, L. Molyneux, E. Smith, W. Smith, A. Wrigley, M. Wrigley, Green Lane Council School, Patricroft.

Honours List. H. Atkinson, E. Basson, E. Bottomley, F. Braithwaite, A. Brown, B. Brown, A. Hardman, D. Hardman, D. Helps, F. Harrison, A. Higham, H. Jones, A. Lee, W. Newton, A. Noble, N. Pearson, E. Richardson, A. Russell, M. Starkie, C. Soughton, G. Taylor, M. Tonkin, K. Tyreman, A. Ward, L. Williams, M. Williamson, E. Wood, M. Wright, J. Walker, L. Worthington, Green Lane Council School, Patricroft.

Hon. Mention. E. Ashcroft, I. Ballinger, C. Bailey, B. Barton, E. Bristow, V. Buzza, E. Collier, C. Cope,

H. Daws, D. Doyle, N. Firth, N. Firmstone, D. Gardner, E. Garside, G. Grayson, N. Hale, E. Hindley, H. Hope, A. Johnson, E. Jones, A. Kelly, A. Kennedy, J. Makin, D. Newton, J. Smith (A), E. Stell, N. Wheatley, A. White, F. Yates, Green Lane Council School, Patricroft.

SOLUTIONS

Senkapigoj: 1. rond, ond; 2. karb, arb; 3. fabel, abel; 4. fam, am; 5. kart, art; 6. tromp, romp.

Piramidaĵoj:

D	I
P A N	A N S
P O K A L	S A F I R
K V I T A N C	A K R O B A T
B I B L I O T E K	S U P E R S T I Ĉ
E N C I K L O P E D I	P A R L A M E N T A N

Number of Entries, 114.

LITERARY COMPETITION—NO. 5.

This Competition is open to Boys and Girls of not more than 18 years of age. Papers must bear the name, address and age of the competitor, and be addressed "KONKURSO," c/o B.E.A., 17, Hart Street, London, W.C. 1. A monthly prize will be awarded.

It must be understood that papers are the competitors' unaided work.

Verketo: Kion mi volas fari, kiam mi estos plenaĝulo.

Entries to be sent not later than June 4th.

RESULT OF COMPETITION No. 3.

Prizes have been awarded to :—

ALICE RUSSELL (age 12), Patricroft.

GLADYS HARGREAVES (age 12), Patricroft.

Honours List. H. Atkinson, E. Basson, F. Braithwaite, M. Gorton, A. Higham, A. Johnson, H. Jones, A. Lee, W. Newton, A. Noble, E. Rhodes, E. Richardson, C. Soughton, M. Starkie, M. Tonkin, K. Tyreman, J. Walker, E. Wood, M. Williamson, A. Woffenden, M. Wright, A. Wrigley, Patricroft.

REZULTO DE NIA SPECIALA KONKURSO

(Por la plej interesaj leteroj de legantoj kiuj ne loĝas en la Britaj Insuloj).

Unua premio: OLDŘICH ŠTĚCH (age 15),
(5 ŝilingoj). Yilemnice, Ĉekoslovakujo.

Dua premio: ROBERT RITTER (age 12),
(2½ ŝilingoj) Dresden—Dobritz, Germanujo

Tre bonajn leterojn ankaŭ sendis G. Hidassy, Hungarujo; K. Körner, H. Rühnast, R. Sturm, H. Zillcher, Germanujo.

KORESPONDA FAKO POR GEJUNULOJ

La enregistro de nomo en ĉi tiu fako devigas tujan kaj konstantan respondon al ĉiu ricevita poŝtkarto aŭ letero.

S-ro. Robert Ritter kaj S-ro Hans Kühnast, Georg-Marnitzstrasse 22. 1., Dresden—Dobritz—Germanujo, deziras korespondi kun gejunuloj.